

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2181
2,90€ | 11 JULIOL 2021

Javier Marmol / Mians Unides

EDITORIAL i EN PRIMER PLA (P 3 i 8-12)

Descartats en un món d'adults

El Covid agreuja l'explotació laboral infantil,
que ja afecta 160 milions de menors

P 16-18

El prevere
Miquel
Ramón
Fuentes,
nou
director de
«Catalunya
Cristiana»

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Nens i treball esclau

Avui que hi ha una forta onada d'opinió —legítimament fonamentada, contra l'esclavisme dels colonitzadors— convé no oblidar que, històricament, els més grans abolicionistes foren els anglesos quan tenien a les seves fàbriques infants dels hospicis treballant en condicions infrahumanes. El 1802 la feina d'aquests nens, per llei s'hauria d'haver limitat a 12 hores (!) i no va regir perquè els empresaris ja van poder contractar «nens lliures». Poc després, es va dictar la Llei sobre Fàbriques que prohibia emprar en labors tèxtils nens de 9 anys, mentre que per als menors de 16, llur jornada no podria excedir de 12 hores, una altra llei que tampoc no es va aplicar (Escobar, 2012).

I això que ja era injust i vergonyós al segle XIX, és un pecat estructural que continua al segle XXI quan, segons les dades que aportem al Primer Pla d'aquest número, al món avui hi ha 160 milions de menors treballant, dels quals 112 milions ho fan en feines rurals i en condicions molt dures. Més del 50% de nens esclaus en treballs forçosos moren sense haver fet els 12 anys.

En el rerefons d'aquest drama contemporani hi ha una mentalitat capita-

lista salvatge que en paraules de Jordi Gaya, del Moviment Cultural Cristià, «és una maquinària que es greixa amb la sang dels innocents. El seu afany de lucre i de poder no és governable ni regulable». Per això, el moviment esmentat amb la campanya de Justícia Nord-Sud promou el 16 d'abril com a Dia Internacional Contra les Causes de l'Esclavitud Infantil en record i agraïment a Iqbal Masih, un nen pakistanès que va ser forçat a treballar en una fàbrica de catifes als quatre anys —amb poca alimentació per evitar que li creixessin els dits i així pogués treballar millor als telers. L'Iqbal, als 10 anys, després d'escapar-se del taller on treballava, es va unir al BLLF (*Bonded Labor Liberation Front*, Front d'Alliberament del Treball Forçat), per aturar el treball infantil. Amb aquesta organització, va ajudar a alliberar més de 3.000 nens pakistanesos, i va fer conferències sobre treball infantil per tot el món. Va morir assassinat als 12 anys.

El seu testimoni i el de tants infants desconeguts colpeix la nostra consciència i ens fa repensar les paraules de Jesús quan anuncia que només els qui es fan com ells entraran al Regne.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

22

Opinió

24

Rutes espirituals

28

Carta dominical

30

Bíblia

32

Litúrgia

34

Espai lectors

35

Cultura

36

Societat

46

Agenda

47

Des del carrer

Monestirs medievals del Berguedà

PÀGINA 24-27

19

«Per què soc cristià?» La secció d'Oriol Jara

Memòria 2020 de Càritas Catalunya

PÀGINA 20-21

L'escriptura dels cognoms

PÀGINA 36-37

47

Billy Jean, advocat d'Haití

La setmana en tuits

JOAN RUSIÑOL RUIZ
@JOANRUSINOL

Periodista

Això d'entrevistar les noies i nois amb més nota de la Selectivitat sempre em genera dubtes. És bo valorar l'excel·lència, però hi ha el risc d'oblidar històries d'èxit d'alumnes amb notes més baixes però igual de meritòries

JORDI SABATÉ PONS
@PONS_SABATE

Youtuber

Avui m'han lliurat físicament el Premi Carisma d'Impacte 2021 dels premis Confer (Conferència Espanyola de Religiosos). Gràcies de tot cor!

ANNA RAMIS ASSENS
@ANNARAMISASSENS

Pedagoga

Enhorabona, Meritxell Ruiz, pel teu nomenament com a secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya. Molts encerts en

aquesta bonica i complexa tasca que assumeixes

JORDI CIVIT
@JORDI_CIVIT

Recursos Humans a FEDAC Escoles Escoles FEDAC a la concentració de l'escola concertada en defensa del desplegament definitiu de la LEC, la millora del finançament i un tracte més just per a les famílies, treballadors i titularitats de l'escola concertada

JAUME PADRÓS
@JAUMEPADROS

President del Col·legi de Metges de Barcelona

Pares i mares que deixen anar els fills a viatges de fi de curs sense control i que clamen «contra el segrest» perquè essent positius de Covid-19 han quedat confinats a l'hotel. El summum de l'estupidesa. Quin concepte de llibertat i responsabilitat estan inculcant?

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Josep Rull

Una entrevista en profunditat a Josep Rull va ser, el dilluns 28 de juny entre les 10.10 i les 11 h al programa *A primera hora*, un marc òptim perquè l'exconseller, recentment indultat pel govern espanyol, expliqués les seves vivències humanes i espirituals. També va recordar el temps en què, sobretot entre el 2007 i el 2011, havia participat en les tertúlies de l'espai *El primer cafè*. En aquesta entrevista, que també es va reemetre el dia 29 a les 20.15 h a *El protagonista*, el dirigent va reviu molts d'aquells moments i va recordar companys de taula, entre ells Arcadi Oliveres.

De l'entrevista, més enllà de les qüestions polítiques, destaca el seu testimoni de fe. Rull va assegurar que, durant els 1.220 dies privat de llibertat, va trobar «el refugi de l'evangeli, sobretot en moments en què la llavor de l'odi esquinça per dins». Igualment va dir que «el perdó és fonamental en aquests moments viscuts i sempre». A més, va elogiar l'ajuda i «la proximitat de molts capellans rectors» de les parròquies properes als centres penitenciaris on ha estat, així com de molts representants de l'Església que l'han ajudat.

L'efemèride de la setmana

14 de juliol del 2017: mor el canonge Josep M. Aragonès i Rebollar, col·laborador de Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Agustí Codinach

Gairebé un any després de la seva mort, el 28 de juny va tenir lloc un homenatge al bisbe Pere Casaldàliga. Organitzat per l'Associació Araguaia i l'Ajuntament de Barcelona, i presentat per Mònica Terribas i Antoni Bassas, l'acte es va celebrar a la plaça del Rei de la Ciutat Comtal. S'hi van llegir poemes del mateix Casaldàliga i es va comptar amb testimonis de persones properes al bisbe claretà.

PUNT DE VISTA

Què pot fer l'Església davant la violència contra les dones?

A nivell pastoral, es poden organitzar cursos de formació no només sobre com detectar casos d'abusos sexuals o de violència masclista, sinó com transmetre el concepte de persona i comunitat que proposa el cristianisme

Fa pocs dies, a Badalona, organitzada per Justícia i Pau, vaig ser en la presentació de la darrera novel·la de Laila Karrouch, *Que Al·là em perdoni*, que planteja les vicissituds d'una parella mixta. S'hi explica de forma realista i vitalista la relació amorosa entre una noia musulmana i un noi ateu. El que és un tema ben comú, l'enamorament de dos joves, esdevé una història que ens provoca un munt de preguntes sobre nosaltres mateixos i sobre les relacions que establim amb els altres: som una societat oberta, plural i democràtica? Com s'encaixa familiarment el fet que un fill o una filla s'enamori d'algú d'una altra religió? Té les mateixes implicacions i conseqüències per a una noia que per a un noi, aquesta situació? Quin paper hi tenen la religió i les creences que professem?

En el debat amb el públic, es recriminaven actituds d'homes que coarcten la llibertat de les seves companyes, que maltracten, o que són gelosos en extrem o possessius... L'autora del llibre havia d'anar apuntant: «Compte, això són actituds masclistes, i no són generalitzables ni pròpies de la fe islàmica.» I podríem afegir: i són execrables, denunciabls i allunyades de la fe cristiana i dels principis humanistes de les societats plurals i democràtiques.

També fa pocs dies hem vist un cas més de «violència vicària». Una violència substitutiva, és a dir, que arremet contra els fills per fer mal a la mare, o potser per revenjar-s'hi, o perquè des de la desesperació, no hi ha recursos personals, ni xarxa social o comunitària, per refer la vida i enfocar-la cap a allò que és bo per a tots. Les dues nenes assassinades a Tenerife tornen a fer saltar les alarmes: cal recordar que la violència de gènere i els abusos infantils no entenen de diferències de classe ni de nivells de formació.

Si el papa Francesc fa temps que convida a ser «una Església de sortida»,

NEUS FORCANO I APARICIO

Professora de Llengua i literatura, té estudis de Ciències Religioses i d'Història de les Dones. Membre de l'Associació de Dones per a la recerca teològica (ESWTR) i la plataforma Alcem la Veu, per la dignitat i la igualtat de les dones en les Esglésies

expressió sinònima de ser una Església profètica, implicada i compromesa en les ferides més sagnants de la nostra societat contemporània, no podrem tancar els ulls davant la discriminació, l'abús i la violència per causa del masclisme. Com bé concebia Hildegarda de Bingen —abadessa benedictina del segle XII a Alemanya— en els dibuixos que descriuen les seves visions, l'Església està sempre en construcció. M'ha vingut al cap la imatge perquè l'Església com a institució no es pot voler mostrar al món com quelcom fet i acabat, com un edifici excels i protegit dels embats i vents de fora; no és pas una torre forta que haguem de preservar perquè no es desmunti. Necessitem esglésies de persones, esglésies vives que poden fer molt més del que fan encara.

- A nivell litúrgic, es poden incloure pregàries perquè siguem conscients i sensibles a aquestes reaccions masclistes. El Centre de Pastoral Litúrgica hauria d'incloure pregàries per a les celebracions que abordessin aquest tema. Arran dels fets de les nenes de Tenerife, la plataforma Alcem la Veu va facilitar unes pregàries que es van proclamar en algunes parròquies.
- A nivell pastoral, es poden organitzar cursos de formació per a catequistes, monitors, preveres, que formin aquests responsables d'activitats no només sobre com detectar casos d'abusos sexuals o de violència masclista, sinó com transmetre el concepte de persona i comunitat que proposa el cristianisme. Ens cal reaprendre què vol dir estimar per no repetir esquemes!
- A nivell teològic i institucional, calen veus fermes, atrevides, que denunciïn des de les facultats eclesiàstiques, des de les diòcesis i bisbats, i en els mitjans de comunicació, la violència contra les dones i els abusos infantils.

UN NOU LLINDAR

Enmig del poble, lleugers d'equipatge

L'amor a la gent és una força espiritual que facilita el trobament ple amb Déu

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Cadascú de nosaltres sap bé com se sent enmig del poble, entre la gent: com a individu aïllat o amb la consciència de formar-ne part i sentir-se corresponsable de la seva marxa. L'aïllament no porta enlloc, fa viure amb soledat i acaba amb la frustració d'una vida sense sentit. En canvi, interessar-se per la cosa pública, viure els esdeveniments de cada dia, sentir-se part viva d'un tot, és la millor de les actituds que conformen una autèntica i sana convivència. Més encara, si la disponibilitat en forma part, s'obre a servir i compartir objectius comuns, sempre pensant en el bé de tots. El llarg temps de la pandèmia ens està donant molta oportunitat per descobrir que tots som necessaris i que ens devem els uns als altres.

Si ens referim a l'Església, «Poble de Déu», com se l'anomena, hem de convenir que si existeix és per ser un bé per a la nostra societat, tan necessitada d'elements que la conformin d'una manera nova. Primer de tot, doncs, tenir clar allò que diu la primera carta de sant Pere: «Vosaltres, que en altre temps no éreu poble, ara sou Poble de Déu» (1Pe 2,10). De fet, ho som per una elecció que Déu ha fet de cadascun de nosaltres, integrant-nos a aquest Poble de Déu mitjançant el baptisme. Un poble en el qual tenim ben assignada una

missió, seguint el model i la missió de Jesús que ens introdueix en el cor del poble. El papa Francesc diu de Jesús «que bé que ens fa mirar-lo proper a tothom!» (EG 269). Ell sap que si parlava amb algú, li mirava els ulls amb una profunda atenció amorosa, amb afecte, i així, s'acosta al cec del camí, menja i beu amb els pecadors, cura tot tipus de malalts, tracta els infants i els més febles amb tendresa.

Aquesta forma de tractar la gent i el seu estil de vida donen notícia de la seva integració en poble i, presentant-se com un de tants, donant importància a allò que realment en té, demana als seus seguidors anar lleugers d'equipatge, és a dir, no anar carregats amb coses que no són essencials per dur una vida digna i que prou vegades impedeixen que altres tinguin el necessari per viure. Amb paraules del papa Francesc hem de dir que «l'amor a la gent és una força espiritual que facilita el trobament ple amb Déu», que «només pot ser missioner algú que se senti bé buscant el bé dels altres, desitjant la felicitat dels altres», i és un fet que «cada vegada que se'ns obren els ulls per reconèixer l'altre, se'ns il·lumina més la fe per reconèixer Déu» (cf. EG 272). Que sigui aquest el camí a seguir per contribuir a tastar el gust espiritual de ser poble.

Dret a ser nen

El treball infantil augmenta per primer cop en 20 anys

El treball agrícola ocupa 112 milions de nens.

Marta Carreño / Mans Unides

«Els efectes econòmics i sobre la feina del Covid-19 han estat devastadors i això no només ha frenat la reducció del treball infantil, sinó que fins i tot en algunes regions s'està incrementant.» És la constatació del director de l'oficina de l'Organització Internacional del Treball (OIT) per a Espanya, Joaquín Nieto, precisament en aquest 2021, declarat per l'ONU Any Internacional per a l'Eliminació del Treball Infantil.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantegen posar fi al treball infantil el 2025, cosa improbable segons el darrer informe conjunt de l'OIT i Unicef. Les dades assenyalen que en els darrers quatre anys el nombre de nens que treballen ha augmentat en 8,4 milions, cosa que ens situa en 160 milions de menors treballadors. Els avenços per posar fi a aquesta xacra s'han aturat per primer cop en 20 anys i s'ha invertit la tendència a la baixa.

La pandèmia podria condemnar nou milions més d'infants al treball a finals del 2022 i la xifra podria augmentar fins als 46 milions si els nens no tenen accés a una cobertura de protecció social bàsica. Com a causes

d'aquest augment, Nieto assenyala «el doble efecte del tancament d'escoles, pèrdua de feines i d'ingressos i augment de la pobresa».

És cert que el Covid ha agreujat la situació, però el president de la Coordinadora Estatal de Comerç Just, Alberto Abad, destaca que un aspecte clau en el treball infantil és «el relatiu a les cadenes de producció internacionals. La producció d'aliments i articles per part de grans empreses es desenvolupen en molts països a través d'un embolic de subcontractacions. En aquestes cadenes s'amaga gran part de l'explotació laboral infantil, perquè la responsabilitat en matèria de drets humans queda diluïda. Abordar aquest aspecte a través de normatives internacionals que obliguin les empreses multinacionals a garantir els drets humans al llarg de tota la cadena de subministrament dels seus productes és essencial per reduir l'explotació laboral infantil».

Futur hipotecat

Les conseqüències del treball infantil tenen seqüeles en el present i en el futur dels nens explotats. El Moviment Cultural Cristià amb la campanya Justícia Nord-Sud promou el 16 d'abril com a Dia internacional contra les Causes de l'Esclavatge Infantil, en record i agraïment a Iqbal Masih. Jordi Gaya, membre d'aquest moviment, reflexiona que «els nens esclaus són víctimes d'una guerra dels forts contra els febles. Les diferents formes d'esclavatge: viure al carrer, nens de la guerra, esclaves sexuals, recol·lectors de gesamí, cacau, cafè, te, esclaves domèstiques, en tallers clandestins... té conseqüències irreparables. Més de la meitat dels nens esclaus que fan treball forçós moren abans d'arribar als 12 anys».

No és impossible acabar amb el treball infantil. La solució passa per una reducció dràstica de la pobresa amb treball digne per als pares, una educació de qualitat o una legislació que posi fi a la legitimació social del treball de menors. Per al responsable del Departament d'Estudis de Mans Unides, Fidele Podga, «el problema és que, coneixent les mesures que cal adoptar, es continua mirant cap a una altra banda: els mateixos adults continuen condemnats a treballs esclaus o de misèria; en molts

JORDI GAYA
«Més de la meitat dels nens esclaus que fan treball forçós moren abans d'arribar als 12 anys»

països l'educació és un luxe per a uns pocs i és impossible anar en contra dels costums familiars sobre treball infantil simplement perquè aquelles famílies necessiten la mà d'obra barata dels seus nens i nenes per sobreviure».

El sector agrícola, amb un 70%, és el que concentra la major part del treball infantil, seguit pels serveis (20%) i la indústria (10%), «sobretot a les zones sense escolaritzar o amb escolarització més difícil», explica Nieto, «les conseqüències són terribles, tant sobre les seves oportunitats vitals, perquè la manca d'escolarització i formació comprometen greument el seu futur; com en la seva salut, perquè els nens i nenes són éssers en formació i l'impacte de la càrrega de treball sobre la seva salut física i mental els compromet la salut de per vida».

Una economia que mata

Fidele Podga assegura que «el treball infantil és una altra xacra del model dominant de l'economia de mercat que necessita la pobresa d'altres per maximitzar-ne els beneficis. I els governs per si sols, sobretot els dels països en desenvolupament del Sud, tenen una capacitat gairebé nul·la per afrontar aquesta qüestió».

Per al responsable de l'oficina de l'OIT a Espanya, «que el sistema sigui capitalista no justifica el treball infantil. L'OIT, formada pels governs, els sindicats i les organitzacions empresarials, ha adoptat unes normes de manera tripartita que condemnen i combaten el treball infantil i que, com que estan ratificades per tots els països membres, són lleis de compliment obligat».

De manera contundent, Jordi Gaya indica que «el capitalisme sacrifica cada dia milions de persones perquè és un maquinària que es greixa amb la sang dels innocents. El seu afany de lucre i poder no és governable ni regulable. Cal combatre'l per pal·liar-ne les conseqüències, però l'esperança l'hem de situar a aixecar una civilització que posi la persona, i no els diners, al centre de la vida política».

Com a societat civil, hem de dir alguna cosa sobre l'explotació laboral de menors. Segons Joaquín Nieto, «podem donar a conèixer

És prioritari que els menors tinguin accés a l'educació per invertir la tendència a l'alça del treball infantil.

aquesta situació i denunciar casos que coneguem sobre treball infantil a les autoritats corresponents. Crear aliances amb altres organitzacions i oferir formació a aquells que ho necessiten. Exigir que els productes que es posin a disposició del consum en els mercats disposin de la seva traçabilitat i s'assegurin que no hi ha treball infantil al darrere».

Comerç just

«Crec que el treball infantil», afirma Fidele Podga, «és la manera que té el sistema econòmic mundial actual d'aconseguir matèries primeres i productes a molt baix cost. Per a la societat civil resulta clau, a més de sumar-se a les diferents manifestacions i mobilitzacions, esbrinar que el que comprem no s'ha produït amb treball infantil».

Des de la Coordinadora Estatal de Comerç Just, Alberto Abad ens explica que «el comerç just prohibeix l'explotació laboral infantil». Aquest tipus de comerç va néixer als anys seixanta i actualment «és tot un sistema comercial present en més de 75 països, que compta amb entitats reguladores i certifica-

FIDELE PODGA
«El problema és que, coneixent les mesures que cal adoptar, es continua mirant cap a una altra banda»

Fairtrade International

Javier Marmol / Mans Unides

dores, amb més de 3.000 cooperatives i organitzacions productores, més de 500 entitats distribuïdores i 4.000 botigues especialitzades només a Europa. Les vendes de comerç just i la seva presència com a moviment social continuen creixent arreu del món, però queda molt de camí per recórrer».

Jordi Gaya convida a «promoure una cultura on el desig de canviar les nostres vides sigui allò central, capaç de projectar alguna cosa que inclogui tothom, els nens esclaus, les víctimes de la fam. La fraternitat universal comença per posar els més febles al centre. Una de les prioritats és posar més esforços en el combat de les causes, canviar les estructures polítiques i econòmiques des dels fonaments. És la caritat política».

La pandèmia ha posat en relleu les febleses del nostre sistema i ens ofereix una oportunitat per canviar les coses. «La crisi del Covid pot ser un punt d'inflexió cap a altres plantejaments econòmics socials globals», indica Alberto Abad. «Amb aquesta crisi ens hem adonat del que realment és important i hem percebut d'una manera molt clara

Els petits poden patir seqüeles físiques greus a causa de les jornades laborals.

ALBERTO ABAD
«Hem percebut d'una manera molt clara les fallades d'aquest sistema que supedita els beneficis econòmics als drets humans i la protecció del planeta»

les esclertes i fallades d'aquest sistema econòmic que supedita els beneficis econòmics als drets humans i la protecció del planeta. Veiem que és un model que deixa massa persones enrere. Apostar per un altre model de l'economia basada en els principis de l'economia social i del comerç just no és només possible, sinó també necessari. I això és una qüestió de voluntat política.»

Des de Mans Unides està clar que «abans de la pandèmia les mesures per lluitar contra el treball infantil no han ofert prou resultats. Sembla que s'està fent poc per canviar les coses».

Per a Joaquín Nieto, «s'han iniciat noves recerques per posar en evidència l'impacte del Covid-19 en el treball infantil i el treball forçós, que es basen en investigacions de crisis anteriors, amb la finalitat de proporcionar als que manen i als interlocutors socials, els mitjans per adoptar decisions fonamentals per respondre a la crisi. Després del Covid, la recuperació econòmica ha de ser inclusiva socialment, és a dir, lliure de treball infantil».

«No ens enganyem», alerta Jordi

CECJ

Apostar pel comerç just és possible i necessari.

Gaya, «la pandèmia s'està utilitzant per reforçar les estructures polítiques i econòmiques que provoquen la desigualtat. La desigualtat entre una minoria enriquida i una majoria empobrida s'agreuja amb la pandèmia. La despesa en armament continua augmentant. I les víctimes sempre són els més febles, els nens, els ancians...».

Un any de sensibilització

Ja hem recorregut més de la meitat d'un any dedicat a l'eliminació del treball infantil. Segons Joaquín Nieto, «busquem sensibilitzar tota la població d'aquesta situació i promoure que les autoritats i les empreses compleixin amb les seves obligacions per aconseguir aquest compromís».

Quina incidència real, però, pot tenir aquest any? En paraules del president de la Coordinadora Estatal de Comerç Just, «que se'n parli i se situï com a problemàtica ja és un pas endavant. El que és complicat és aconseguir compromisos fermes i mesures polítiques que realment contribueixin a reduir aquesta injustícia».

Fidele Podga, des de Mans Unides, tampoc no n'espera gaire perquè considera que «probablement la campanya no passi d'una

simple crida a una conscienciació més gran sobre el treball infantil arreu del món. El problema potser rau en el fet que alguns preferim viure amb les nostres quotes màximes de benestar, fins i tot quan això en priva d'altres de les mínimes oportunitats de vida digna. En paraules del papa Francesc, vivim dins d'un "model econòmic basat en els guanys, que no dubta a explotar, descartar i fins i tot matar l'home"».

Per al Moviment Cultural Cristià, aquest any ens ofereix «una oportunitat inexcusable per conèixer el veritable paper de l'OIT. Els propietaris de les grans corporacions globals veuen tot el món com la seva fàbrica, la seva granja o el seu pati», denuncia Jordi Gaya, «els nens, una mercaderia. L'OIT forma part d'aquest entramat sistèmic».

Està convençut que «es finançaran projectes concrets i puntuals, de comerç just, menjadors, beques, campanyes en l'opinió pública, es potenciarà la Responsabilitat Social Corporativa per netejar la imatge dels grans, però els infants i les famílies de les mines de R. D. Congo, Uganda, Ruanda, Arc de l'Orinoco a Veneçuela, etc., crec que no han de dipositar les esperances en aquesta campanya de l'OIT. El tigre no és vegetarià...».

JOAQUÍN NIETO
«Després del Covid, la recuperació econòmica ha de ser inclusiva socialment, és a dir, lliure de treball infantil»

Vida eclesial

Aquesta setmana recollim la jornada de pregària i reflexió al Vaticà pel Líban, informem del relleu a la direcció de «Catalunya Cristiana», Oriol Jara reflexiona sobre l'amor de Déu i presentem la memòria 2020 de Càritas Catalunya

Iniciativa del Papa en suport d'una terra castigada pels conflictes

Francesc i els patriarques d'Orient preguen per la pau al Líban

L'1 de juliol va tenir lloc al Vaticà un moment de profunda comunió i fraternitat per invocar la pau al Líban, que va aplegar el papa Francesc amb els responsables de les comunitats cristianes libaneses en una jornada dedicada a la pregària i a la reflexió per aquest país tan assolat pels conflictes.

Sota el lema «El Senyor té projectes de pau, junts pel Líban» va començar la jornada per la pau, una iniciativa convocada pel Papa al Vaticà, el programa d'activitats de la qual es va iniciar a la Casa Santa Marta, amb la salutació de Francesc als responsables de les comunitats cristianes libaneses i als membres de les delegacions.

Després, a la basílica vaticana va tenir lloc, davant de tomba de sant Pere, un moment de pregària i súplica a Déu per invocar la pau. El Papa i els patriarques van col·locar una espelma encesa davant la tomba de l'apòstol, signe de les pregàries que cremen en senyal d'esperança per al poble libanès que pateix una greu crisi econòmica, política i social.

Tot seguit, el Papa i els líders de les comunitats libaneses van arribar al palau apostòlic del Vaticà per participar en tres sessions de consultes, a porta tancada.

La jornada va concloure amb una pregària ecumènica. En les paraules finals, el Papa va manifestar la seva gratitud als participants, que van acceptar la invitació a participar en aquest dia i en el qual van intentar orientar-se «junts» a la llum de Déu: «Hem vist, sobretot, les nostres mancances: els errors que hem comès quan no hem sabut donar testimoni creïble i coherent de l'Evangeli; les oportunitats que hem perdut en el camí de la fraternitat, la reconciliació i la unitat plena.»

Els patriarques d'Orient i el Pontífex van voler acompanyar el crit del poble libanès, tot exhortant tothom

a no donar-se «per vençuts», a no cansar-se d'«implorar al cel aquella pau» que els homes «tenen dificultat per construir a la terra». Segons Francesc, el Líban «és un petit gran país, però és més que això: és un missatge universal de pau i fraternitat que s'eleva des del Pròxim Orient».

El Papa i els participants van afirmar que «el Líban és, i ha de seguir sent, un pla de pau: la seva vocació és ser una terra de tolerància i pluralisme, un oasi de fraternitat on diferents religions i confessions es troben, on conviuen diferents comunitats avantposant el bé comú als avantatges particulars». D'aquí que sigui «essencial», va reiterar Francesc, que «qui té el poder es posi decididament i sense més dilacions al servei veritable de la pau i no al dels propis interessos».

Els cristians, va continuar Francesc, estan «cridats a ser sembradors de pau i artesans de fraternitat, a no viure de rancúnies i remordiments passats, a no defugir les responsabilitats del present, a conrear una mirada d'espe-

El Papa amb els patriarques a la basílica de Sant Pere.

rança cap al futur». I es va mostrar convençut que «Déu mostra una sola direcció per al nostre camí, la de la pau».

En aquest sentit, va expressar: «Espero que a aquesta jornada segueixin iniciatives concretes en nom del diàleg, el compromís educatiu i la solidaritat.»

Suport al jesuïta James Martin

«Vull agrair-te el zel pastoral i la capacitat de ser proper a les persones, amb aquella proximitat que tenia Jesús i que reflecteix la proximitat de Déu.» Així inicia Francesc la carta que ha escrit al jesuïta James Martin, que exerceix la seva tasca pastoral entre les persones LGTB.

«Pensant en el teu treball pastoral, crec que cerques contínuament imitar l'estil de Déu», escriu el Papa. I afegeix: «Prego per tu, perquè continuïs així, essent proper, compassiu i amb molta tendresa.»

A la carta, escrita a mà en espanyol, el Pontífex prega per «tots aquells que el Senyor et posa al camí perquè en tinguis cura, els protegeixis i els facis créixer en l'amor».

PAPA FRANCESC
«El Líban és un missatge universal de pau i fraternitat que s'eleva des del Pròxim Orient»

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Agrair i gaudir

Fa dies que vivim temps complexos: primer, per una situació general com la pandèmia, que ens ha canviat de manera molt dràstica massa coses. Alhora, no hem tingut temps d'assumir els canvis de manera que ens aportin tots els aprenentatges que ens ofereixen les crisis.

La situació social és cada vegada més difícil, per a unes persones més que per a altres. Ja veníem d'una situació socioeconòmica complexa que no afavoreix l'equilibri de les diferents situacions i ara s'ha accentuat la bretxa entre aquells que poden assolir el dia a dia amb autonomia i aquells que no poden fer-ho. Podem sumar altres situacions, generals o particulars, que, sovint, ens poden fer perdre de vista tot allò que és font d'alegria.

L'Evangeli ens diu que pels fruits els coneixereu, i penso que és així, que allò que mostrem és allò que som, i allò que farà que els que ens envolten, més propers o menys, vulguin conèixer, puguin canviar o no certes actituds i mirades a la realitat.

És hora que com a cristians, com a seguidors de Jesús, mostrem tot allò que Ell ens va ensenyar. Ens cal agraïment per allò que podem agrair, que és molt cada dia: des que ens llevem fins a l'hora d'anar a descansar hi ha moltes coses per agrair, més enllà de les més òbvies.

Hi ha petits canvis que hauríem de viure amb alegria i agraïment; no obviar allò petit perquè davant la situació pot semblar invisible; fa unes setmanes que podem tenir més marge de mobilitat; tenim possibilitat de vacunar-nos; fa més bon temps... som a prop de tenir uns dies de descans... Agraïm i gaudim! És el que veuran de nosaltres.

ESTHER BORREGO

Nova direcció de «Catalunya Cristiana»

JAUME AYMAR I RAGOLTA
Director (2008-2021)

Seguint el procés de renovació i impuls dels mitjans de comunicació eclesial, engegat pel cardenal Joan Josep Omella i dissenyat pel diaca Mn. Ramon Ollé, delegat de Comunicació de l'arquebisbat, ha arribat també l'hora del meu relleu en la direcció de *Catalunya Cristiana*, aquest setmanari al servei de la cultura i l'evangelització, fundat el 1979 per mossèn Joan E. Jarque i mossèn Francesc Malgosa. Dono gràcies a Déu d'aquesta responsabilitat i me'n vaig content pel que he rebut i alhora preocupat pel futur del que he deixat: no són temps fàcils per a la premsa escrita i menys per a l'específicament religiosa i cultural, i tot en un context global i eclesial particularment complex.

Vaig començar el meu servei de director el setembre del 2008, en temps del cardenal Lluís Martínez Sistach i de la mà del recordat bisbe Joan Carrera, que havia impulsat des del primer moment el setmanari. En la llarga entrevista publicada en forma de llibre que li feu mossèn Francesc Romeu, aquest pastor sol·lícit afirmava que Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana* serien la seva darrera lluita. I així fou, el bisbe Joan morí, poc després, el 3 d'octubre. El seu últim acte públic a Barcelona fou davant dels micròfons de Ràdio Estel, en aquest mateix edifici, juntament amb l'aleshores president Jordi Pujol, al programa *El primer cafè*.

La meua relació amb el setmanari, però, venia de molt abans, del 1979, amb un article juvenil que portava per títol *Temps de passotisme*, que fou revisat i corregit pel mateix Mons. Jarque. El mateix dia de la nostra ordenació sacerdotal, el 1986, ara fa 35 anys, a la sagristia de Sant Vicenç de Sarrià —parròquia que fou molts anys subscriptora del setma-

nari—, a prop de la tomba del beat Pere Tarrés, el Dr. Jubany em va demanar que em dedicés al món de la comunicació diocesana: «Cal treballar amb els peixos, però cal també treballar amb l'aigua on viuen aquests peixos, és a dir, la cultura, dins de la qual els mitjans de comunicació tenen un paper cabdal.»

Ho he fet des de diferents responsabilitats: cap de premsa, col·laborador del *Full Dominical*, director del Butlletí de l'arquebisbat de Barcelona, delegat de Comunicació, president del Patronat, coordinador d'entitats diocesanes de comunicació... el denominador sempre ha estat el mateix: la comunicació al servei de la comunió.

Han estat més de sis-cents editorials, juntament amb entrevistes, articles d'opinió, missatges i respostes a cartes dels lectors, que m'han ajudat a conèixer molts testimonis creïbles de l'Església.

Després de tretze anys, agraeixo a tot l'equip que feu possible l'únic setmanari catòlic que avui es publica a Catalunya tot el suport i la col·laboració que he tingut

L'Osservatore Romano

Amb el cardenal Ricard Maria Carles vam posar en marxa Ràdio Estel (1994). Des dels inicis he col·laborat amb l'emissora —que he dirigit des del 2008 fins al 2021— i he intentat que ambdós mitjans de comunicació es potenciessin recíprocament.

El 29 de juny passat, al final de la reunió dels Patronats de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, el cardenal Joan Josep Omella va anunciar que el nou director del setmanari serà mossèn Miquel Ramón i Fuentes, sacerdot de l'arquebisbat de Barcelona, professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya (URL), secretari de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, canonge de la catedral i rector de la parròquia de Sant Ramon de Penyafort. Ens coneixem precisament des del 2008, any de la seva ordenació i de la seva primera missa a Badalona, i tots dos som membres del claustre de l'esmentada Facultat: l'aprecio i el valoro molt.

Desitjo de tot cor, perquè estimo els mitjans i les persones que els doneu vida, que mossèn Miquel i el nou director de l'emissora, Toni Hervás, sumin els seus esforços per liderar aquest equip humà al servei dels lectors i dels oients. I tinc la certesa que, amb la seva gestió, els bisbes de Catalunya, els preveres, els diaques, els religiosos i religioses al servei del Poble de Déu valoraran encara més aquests preciosos instruments al servei de l'evangelització en el si d'una Església en sortida.

Moltes gràcies, benvolguts subscriptors i lectors, per tantes mostres d'afecte i de suport que he rebut en el decurs d'aquests anys, paleses de manera especial en les «Nits» (vetllades benèfiques) organitzades per Amics de *Catalunya Cristiana*. I gràcies també als qui heu discrepat lleialment, amb criteri i des de l'estima a l'Església. Un prec a tots: no renunciieu mai a aquesta capçalera, *Catalunya Cristiana*, ni als implícits que conté: canviar un nom històric és també una irresponsabilitat que fa història.

Que Jesús Paraula Viva us beneeixi a tots i que experimenteu cada dia la intercessió sol·lícita de Maria, Mare de l'Amor i Mestra de la comunicació silenciosa.

Jaume Aymar, acompanyat de la seva mare, lliurant un exemplar del número 2.000 de «Catalunya Cristiana» al papa Francesc, el 26 de gener del 2018.

Desitjo de tot cor que mossèn Miquel i el nou director de l'emissora, Toni Hervás, sumin els seus esforços per liderar aquest equip humà al servei dels lectors i dels oients

Després de tretze anys, agraeixo a tot l'equip que feu possible l'únic setmanari catòlic que avui es publica a Catalunya i que ha mantingut sempre la doble edició catalana i castellana, tot el suport i la col·laboració que he tingut. Amb la redacció, encapçalada per Carme Munté, seglar, i amb els altres companys, hem treballat sinodalment amb dedicació i amb entusiasme. El coneixement proper de l'Església i de tants testimonis ha fet que entre els nostres redactors sorgissin diverses vocacions al ministeri ordenat, a la vida consagrada i al servei d'altres mitjans de comunicació.

Vam fer una edició trilingüe amb motiu de la dedicació de la Sagrada Família, hem passat del format diari al de revista; vam poder lliurar al papa Francesc el número 2.000, i crec que —amb totes les nostres mancances— hem portat el setmanari a un bon nivell eclesial i cultural.

Agustí Codinach

És professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya, rector de Sant Ramon de Penyafort i canonge de la catedral de Barcelona

Miquel Ramón Fuentes, nou director de «Catalunya Cristiana»

REDACCIÓ
Barcelona

El patronat de la Fundació *Catalunya Cristiana*, que presideix l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, ha nomenat Mn. Miquel Ramón Fuentes com a nou director del setmanari *Catalunya Cristiana*, en substitució de Mn. Jaume Aymar Ragolta, que ho ha estat durant gairebé tretze anys (des del setembre del 2008).

Miquel Ramón Fuentes és llicenciat en Bioquímica per la Universitat de Barcelona (1999) i llicenciat en Filosofia per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma (2009), on va obtenir el títol de doctor. Actualment, és professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya (URL), rector de la parròquia de Sant Ramon de Penyafort i canonge de la catedral de Barcelona. Nascut a Barcelona el 14 de març del 1976, va fer els estudis eclesiàstics a la Facultat de Teologia de Catalunya i els va ampliar a Roma. Va ser ordenat prevere el 22 de juny del 2008

Barcelona

a la catedral de Barcelona. Ha estat viceconsiliari de la Universitat Abat Oliba-CEU i secretari general del l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Ha estat formador del Seminari Conciliar de Barcelona.

El nou director de *Catalunya Cristiana* treballarà de forma coordinada amb el director de Ràdio Estel, el periodista Toni Hervás. Tots dos mitjans de comunicació d'ideari cristià comencen una nova etapa d'impuls i millora, i de vinculació amb l'arquebisbat de Barcelona.

La nova etapa s'inicia per fer possible dos projectes econòmicament viables i amb una major audiència, mantenint les plantilles actuals amb la previsió d'afegir talent jove i amb una oferta comunicativa transversal per fer arribar el missatge cristià a la societat. També està previst enriquir els continguts a oferir pels dos mitjans amb la inclusió de noves i diferents sensibilitats intel·lectuals i eclesials.

«Desitjo que mossèn Miquel Ramón, en col·laboració amb el nou director de Ràdio Estel, el senyor Toni Hervás, sumin els seus esforços per liderar aquest equip humà al servei dels lectors i dels oients», ha manifestat mossèn Jaume Aymar en el seu escrit de comiat. «Tinc la certesa que amb la seva gestió professional, els bisbes de Catalunya, els preveres, els diaques, els religiosos i religioses al servei del Poble de Déu valoraran encara més aquests grans instruments al servei de l'evangelització en el si d'una Església en sortida.»

Catalunya Cristiana és l'únic setmanari catòlic que es publica a Catalunya. Editat en català i castellà, va ser fundat el 1979 pels sacerdots Joan E. Jarque i Francesc Malgosa.

PER QUÈ SOC CRISTIÀ?

A tots aquells que són cristians catòlics des del naixement, i en tradicions familiars religioses, els crida l'atenció i els impacta la mirada d'algú que és cristià per convicció a partir de les lectures i l'experiència. Per això he volgut compartir aquest recorregut iniciàtic al llarg de nou setmanes.

ORIO JARA

Director, guionista i productor catòlic

Aitana Montaner

Perquè estimo

L'amor és l'expressió més sòlida i constant de la Bíblia. El factor més present des de Moisès fins a l'Apocalipsi. L'emoció més característica de Déu. Per això Joan pot dir «el qui no estima no coneix Déu, perquè Déu és amor» (1Jn 4,8). L'amor és la pedra angular de la relació de Déu amb nosaltres i, per extensió, ha de ser la base de la relació entre les persones (1Co 13,4-8). L'amor de Déu és tan poderós que Isaïes el compara amb els sentiments d'una mare: «¿Pot oblidar-se una mare del seu infant, pot deixar d'estimar el fill de les seves entranyes? Però, ni que alguna l'oblidés, jo mai no t'oblidaria» (Is 49,15). És més possible que una mare s'oblidi del seu fill, que no pas que Déu s'oblidi de nosaltres. I l'amor incondicional no és només un atribut de Déu, sinó el manament més important de tots (Mt 22,36-40). És per amor que Déu entrega el seu Fill per salvar-nos: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna» (Jn 3,16). Ens salva del pecat assumint el càstig que ens mereixem nosaltres (Mt 1,21) i ens ensenya el camí per viure correctament a través de l'amor (Jn 13,35). Però aquest amor brutal i generós no és només una característica del Nou

Testament. Malgrat els tòpics i les caricatures, l'Antic Testament està ple de l'amor de Déu. El llibre dels Proverbis ens avisa que si estimes comptaràs amb el favor de Déu (Pr 3,3-4), el llibre de les Lamentacions defineix l'amor de Déu com a «infinit» (Lm 3,22-23), en els Salms se'ns recorda que l'enuig de Déu dura un instant, però que el seu amor és etern (Sl 30,6) i al Levític Déu ens demana, per sobre de tot, que ens estimem entre nosaltres. Aquest és el bé suprem que ens mana com a llei divina (Lv 19,17-18). Déu no només ens estima, sinó que exerceix l'amor per nosaltres de manera activa (Sl 94,18). Ell ens salva perquè ens estima (Sl 62,2) i només ens cal buscar-lo de tot cor perquè ens rescati (Ac 2,21). Més enllà de sentir i agrair l'amor de Déu, ser cristià és, en última instància, exercir aquest amor enorme amb els nostres germans. Ho resumeix perfectament sant Pau: «Tota la Llei troba la seva plenitud en un sol manament, que és aquest: estima els altres com a tu mateix» (Ga 5,14). Ser cristià és posar en funcionament el mecanisme de l'amor que es multiplica com més l'exerceixes. És entendre que l'única manera de sentir la presència de Déu entre nosaltres és practicant l'amor generós, com ho fa Ell (1Jn 4,12).

 Tarragonense

Memòria 2020 de les Càritas amb seu a Catalunya

Un total de 141.194 llars on viuen 272.702 persones es van beneficiar de l'acció social de les entitats diocesanes

REDACCIÓ
Barcelona

L'any 2020, 141.194 llars on viuen 272.702 persones es van beneficiar de l'acció social de les Càritas amb seu a Catalunya, cosa que representa un augment del 26% respecte del 2019. Així ho reflecteix la memòria del 2020 de Càritas Catalunya, que es presenta en roda de premsa el 8 de juliol, presidida per Mons. Joan Planellas, arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarragonense.

Els col·lectius més afectats per l'exclusió social en aquest període marcat per la pandèmia continuen sent les mares soles, les famílies amb fills, la gent gran i les persones que provenen d'altres països i que no tenen la situació regularitzada, o que cauen en la irregularitat sobrevinguda.

Així, Càritas continua atenent més dones que homes, amb una proporció del 55% femenina i del 45% masculina, una tendència similar a la dels anys anteriors. Segons les franges d'edat, més de la meitat de les persones ateses són adultes (58%) i, de la resta, el 19% són menors, el 17% són joves de 18 a 29 anys, i el 6% són persones de 65 o més anys.

El col·lectiu de famílies amb fills també està augmentant. Així, el 2020 passen a representar el 53% de les persones ateses. També cal destacar que el 45% es troba en un habitatge que no es pot considerar digne. La proporció de persones ateses que viuen de relloguer és el 17% del total. Són persones que viuen amb la inseguretat de no saber quan les poden fer fora de la seva habitació, que potser pateixen restriccions per fer servir el lavabo o la cuina, que han de compartir l'habitatge amb persones desconegudes i que ho tenen molt difícil per poder-se empadronar, cosa que les deixa sense accedir a drets bàsics com l'educació o la sanitat.

El 64% de les persones ateses es troba a l'atur, fet que reflecteix l'es-

treta relació entre les situacions d'atur i l'exclusió social. El 16% tenen una feina, que sempre és precària i no els permet cobrir les seves necessitats bàsiques.

Pel que fa a la situació administrativa, es distribueix en proporcions pràcticament idèntiques entre les de nacionalitat espanyola (33%), en situació administrativa regular (34%) i en situació administrativa irregular (33%). Aquest darrer col·lectiu amb encara menys oportunitats, i amb una vulneració constant dels seus drets. «Les actuals polítiques de migració no posen la persona al centre, al contrari, dificulten l'accés d'aquestes persones a drets tan bàsics com la sanitat, el treball o la participació en la nostra societat, i fomenten pràctiques abusives o l'explotació laboral», explica Miriam Feu, representant de la Comissió d'Acció Social de Càritas Catalunya i del Grup de Treball d'Anàlisi Social.

Segons la zona de naixement, el pes de les persones ateses provinents d'Amèrica del Sud i Amèrica central continua en un nivell alt, del 32%, malgrat el tancament de fronteres durant els mesos de confinament. Hi segueixen les persones nascudes a l'Àfrica, amb un

FRANCESC ROIG
«El sotrac del Covid-19, l'estat d'alarma i el llarg període de confinament han suposat una sacsejada social, econòmica i emocional considerable»

Caritas Catalunya / Pepe Navarro

Projecte Connecta de Càritas Arxiprestal de Terrassa.

pes del 29%. Pel que fa al nombre de persones ateses nascudes a Espanya, se situen en el 31% del total.

El sotrac del Covid-19

«El sotrac del Covid-19, l'estat d'alarma i el llarg període de confinament han suposat una sacsejada social, econòmica i emocional considerable», exposa Francesc Roig, president de Càritas Catalunya. «La riuada de la pandèmia ha enderrocat moltes estructures que intuïem sòlides i probablement res no tornarà a ser igual. Però, malgrat tot aquest de vessall d'inseguretat i sacrifici, Càritas no ha tancat.»

Francesc Roig constata com «tot i el lleuger respir que suposà l'inici del desconfinament i l'arribada de l'estiu, a Catalunya, prop de la meitat de les persones ateses per Càritas continuaven en recerca de feina i gairebé dues de cada tres famílies van sobreviure amb una feina informal, i el 20,2% de les persones ateses per les Càritas catalanes viuen en llars que no comptaven amb cap ingrés econòmic. Una estadística que gairebé ha duplicat la realitat de les famílies que patien aquesta greu situació abans d'esclatar la pandèmia, a meitat de març del

2020. Això s'ha traduït en el fet que més de la meitat de les llars acompanyades per Càritas s'hagin trobat immerses en situació de pobresa severa (55,3%)».

Les mesures de protecció social són insuficients. Segons explica el president de Càritas Catalunya, «el 93,5% de les famílies acompanyades per les Càritas catalanes no cobra la Renda Garantida de Ciutadania (RGC). Només el 9,7% de les famílies rep correctament aquesta prestació i gairebé el 50,5% de les famílies transiten en el desconeixement administratiu per demanar-la. Un 64% de les famílies ateses per les Càritas de Catalunya tampoc no té informació sobre l'Ingrés Mínim Vital (IMV) i només un 19,4% considera que té prou informació per poder iniciar-ne la tramitació oficial».

El confinament ha posat també en evidència la desigualtat tecnològica. La denominada bretxa digital s'ha convertit en un factor creixent d'exclusió social. Més del 40% de les llars en situació de vulnerabilitat i ateses per les Càritas de Catalunya es troben encara en situació pandèmica de desconexió tecnològica, ja sigui perquè no disposen d'internet, dispositius informàtics o competències suficients per a la desitjada comunicació digital.

Un dels àmbits on més clarament s'ha identificat aquesta bretxa digital, com a motor d'exclusió, ha estat l'educatiu. Més del 50,6% de les llars ateses per Càritas, en les quals viuen menors, han tingut moltes dificultats per poder aconseguir que els seus fills mantinguessin el rendiment escolar normalitzat que els permetés d'assolir els aprenentatges amb garanties d'èxit.

Unes preocupacions que també han impactat sobre la salut psicosocial de moltes persones, de manera que prop del 47,2% de les llars ateses per Càritas es troben, ara, en una situació pitjor que durant els primers mesos de confinament.

Davant d'aquesta crisi social, les Càritas diocesanes amb seu a Catalunya van haver de crear fons especials Covid-19 o aprovar pressupostos extraordinaris. Això, juntament amb el descens dels llegats i herències, ha suposat que Càritas Catalunya tanqui l'exercici econòmic 2020 amb un resultat de -3,2 milions d'euros.

SABER ESCOLTAR

Evangelis i espiritualitat

La meravellosa pedra d'or del Nou Testament es troba en els quatre evangelis. Per això aquests llibres s'han de llegir constantment. No ens hauriem d'oblidar, cap dia, de la lectura d'aquests quatre volums neotestamentaris.

Els estudiosos de la Bíblia i els pares espirituals insisteixen en la lectura diària d'un fragment de l'Evangelí. Seria bo llegir, d'una manera seguida, un dels evangelistes fins a arribar al quart. És clàssica i certa la finalitat donada a la lectura continuada, dia rere dia, d'aquests textos. I no només per tenir-ne un simple coneixement, sinó com a ruta de la vida cristiana.

Cada evangelista va escriure, mogut per l'Esperit Sant, els principals fets i paraules de Jesús. Sant

Marc insisteix en la conversió i el catecumenat. Sant Mateu ens dona la normativa del batejat i l'ingrés a l'Església, així com la via de la iniciació catequètica.

Sant Lluc és un evangeli que trenca les barreres, indica com cal evangelitzar i mostra el coneixement en la paraula que ha de saber tothom. Joan és titllat com l'Evangelí del sacerdot, de la contemplació, de la visió total de la doctrina de Jesús i, com els altres tres, vol incidir en la forma d'una vida creient amb profunditat.

Qui llegeix els evangelis no ha de témer res; simplement aprendrà que la vida cristiana té com a model Nostre Senyor Jesucrist.

La litúrgia eclesialística no para d'il·luminar-nos amb els textos

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

evangèlics. Davant d'ells, un s'ha de preguntar on es troba, quin altre pas ha de fer, quin valor dona a la comunitat cristiana, quin camí ha seguit i com viu la vida familiar, que és la realitat primordial.

És un gran do tenir cada dia un tracte amb l'Evangelí. La vida cristiana ha d'anar creixent. La paraula *Evangelí* significa *bona notícia* o *bona nova* i la lectura continuada ens portarà a l'alegria i a testimoniar la gran novetat del Verb de Déu, les petjades del qual hem de seguir.

Cada evangelista va escriure els principals fets i paraules de Jesús

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

A PROPÒSIT DE...

Marató (II)

A mi em van inculcar la consigna tan pròpia del de Loiola de «sentir amb l'Església». Eren altres temps i no era difícil acceptar-ho. Avui, un ja no sap què significa. Qualsevol que se les doni de ser teòleg o fundador s'atreveix a dictar principis que dirà que corresponen a la comunitat primitiva o que són doctrina del Vaticà II. Si no és original i s'ho carrega tot, no és de categoria.

Sempre m'han interessat les realitats del món. Encara que no sigui veritat, dic que tant se val viatjar a un país, que acollir a casa, oferir l'estada i compartir amb qualsevol, vingui d'on vingui. Sempre és superior una persona que un paisatge. No em ve de gust anar a un territori, encara que sigui molt exòtic, si no puc tenir contacte personal amb algú.

El Rosari és, sens dubte, la pràc-

tica més universal de la pietat popular. En família, o ara en soledat, gairebé no ho oblidó mai.

El mes de maig passat, cada dia, a les 18 h, posava la televisió. M'arribava el senyal des de diferents nacions. Pregava i pensava en les persones que coneixia d'aquell país. Em fixava en la imatge de Santa Maria. Cada territori aprecia la pròpia de les seves peculiaritats. Per exemple, la de Montserrat correspon a un poble molt diferent de la de la Caritat del Coure, a Cuba. Em vaig fixar en qui el dirigia, sempre persones simbòliques d'una realitat. Podien

El Rosari és la pràctica més universal de la pietat popular

ser del clergat, de la vida religiosa, de la classe mèdica, infants, joves, ancians o una jove amb síndrome de Down. Quin prodigi el d'aquesta noia que presideix i a qui els bisbes, els capellans, els frares, les monges i els fidels d'arreu donen suport.

La pregària es pronunciava en diferents llengües. Des de Montserrat, la muntanya i l'escolania, mostres de bellesa litúrgica i prodigi natural, es va pregar en català, en castellà i en llatí. Des del Canadà, amb francès, anglès i castellà. Des del Líban, un racó sempre sofrent, van pregar en 10 idiomes.

Uns eren països lliures, en d'altres, els fidels hi eren perseguits.

Sentia amb l'Església, sentia l'Església, em sentia Església, m'alegrava de la riquesa espiritual de l'Església.

SIGNES D'AVUI

Un augment d'endorfines

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Elizabeth Adams McCord, paper protagonista de la sèrie *Madam Secretary* interpretat per Téa Leoni, afirma en un dels seus capítols: «La ira i la por produeixen un augment d'endorfines, de manera que has de continuar veient vídeos que t'incitin a la ira per obtenir-ne la teva dosi.» N'hi ha prou de veure com actuen els algoritmes. Si veus alguns vídeos, se t'acumulen a l'ordinador o al mòbil altres vídeos de la mateixa línia o de contingut similar. Les conseqüències resulten fàcilment predictibles. S'aprofundeix en un punt i es perd la perspectiva general. Els ànims es polaritzen. Les postures es radicalitzen. El diàleg es debilita perquè només es coneix una línia argumental, perquè les altres es desestimen. La ira creix en espiral. La por genera inseguretat i

busca la confirmació de les seves pors en nous arguments i imatges. Mentre la raó estreny els espais, la dinàmica emocional es fa propietària de l'existència. D'aquesta manera, s'entra en una zona altament perillosa, en la qual les persones ens convertim en éssers manipulables, que som utilitzats a conveniència dels que poden i ho saben fer.

Convé mantenir una actitud vigilant davant de notícies, informacions i continguts que són presentats com a veritables i objectius. Avui la mentida, transmesa especialment a través dels mitjans de comunicació,

Una persona que no s'alimenta de la veritat perd el control de la seva vida

es converteix en una arma de destrucció massiva. S'arruïnen vides, es destrueixen adversaris polítics, es divulguen acusacions de corrupció, s'inventen delictes... Sempre ha existit la mentida i la difamació. Ara compta amb mitjans poderosos per difondre-les massivament. Es parla de *fake news* (notícies falses). Els productes són més sofisticats. Per exemple, els *deepfakes*, que consisteixen en l'edició manipulada per la intel·ligència artificial de vídeos falsos (imatges i paraules) amb aparença de realitat. Una persona que no s'alimenta de la veritat perd el control de la seva vida. Potser experimentarà una pujada d'endorfines, es convertirà en addicta i la seva ment s'estrenyerà amb el pas del temps, submergida en la ira o la por. Un trist final.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Les lliçons d'un taxista

Sempre que tinc ocasió d'agafar un taxi, m'agrada fer petar la xerrada amb el conductor. Passen moltes hores al volant, coneixen molta gent i viuen moltes aventures.

Amb una primera intervenció m'adono de si li agrada parlar o prefereix mantenir-se en silenci. Aleshores ho respecto. Però, sovint mantinc converses interessants.

Fa uns dies, vaig rebre una veritable lliçó de vida. Jo havia caminat molt i, a la meua edat i amb la meua salut, havia de fer l'últim trajecte en taxi. Quan hi vaig pujar, el conductor em va veure una mica fatigada a causa de la mascareta i vam començar a parlar de la pandèmia.

Va ser aleshores quan em va explicar tot el que havia passat. Va agafar el Covid amb tota la seva família en la primera i més terrible onada,

quan els serveis mèdics encara no estaven preparats per a una malaltia nova i inesperada. Em va explicar que ell va ser l'únic de la seva família que va estar molt greu. Passats els dos primers dies de la malaltia, va patir problemes greus de respiració i el van hospitalitzar. L'ofec va anar en augment i el van ingressar a l'UCI. M'explicava l'angoixa que va viure aquells primers dies quan la mort dels que t'envolten és diària i creus que tu pots ser el següent. «Pensava —em va dir— que tenia les mateixes probabilitats que tots aquells que m'envoltaven i que veia com els retiraven la respiració artificial, perquè ja no els calia... i se'ls emportaven. En aquells moments es prega com mai esperant que, d'un moment a l'altre, et toqui a tu. I quan el metge em va dir que no tenien més remei

que intubar-me, vaig que pensar que ja no em despertaria, com havia vist en tants altres companys.»

La conversa em va impressionar. Però encara més quan em va dir que la seva vida havia fet un tomb. Un cop va poder respirar per ell mateix, encara va estar-se un mes més convalescent a l'hospital.

Però, ara ho ha relativitzat tot de manera que no dona importància a coses que per a ell abans en tenien molta, que viu més de cara a ajudar els altres i a aprofitar la vida com un do gran que Déu li ha regalat. «I la meua pregària és donar gràcies per tot el que he rebut.»

Els taxistes passen moltes hores al volant i viuen moltes aventures

Monestirs medievals del Berguedà (II)

Si l'any passat en aquestes rutes espirituals vam visitar les esglésies de la ciutat de Berga, aquest estiu continuem el nostre periple per la resta de la comarca. Coneixerem sobretot antics monestirs medievals, alguns d'ells amb més de mil anys d'història, que preserven elements artístics romànics i fins i tot preromànics de gran interès.

SANTA MARIA DE LILLET

Contràriament al que solem creure, al llarg de la història el Pirineu no va ser tan sols un territori de petites ermites i capelles, sinó que també va acollir grans comunitats monàstiques. Santa Maria de Lillet n'és un dels millors exemples. Situada al capdamunt d'uns prats, des d'aquesta antiga canònica de l'Alt Berguedà obtenim una vista inigualable del Pedraforca i el Cadí, amb la Pobla de Lillet en primer terme, protegida per la boscosa Serra del Moixeró.

A primer cop d'ull, l'edifici, amb una entrada principal d'un molt correcte estil classicista, fa l'efecte que no ens hagi d'oferir grans sorpreses. Però si fem un tomb per l'exterior de seguida ens trobarem a la façana nord amb una bonica portalada gòtica. És d'una decoració molt austera, i en té ben bé prou amb la successió de pilars i arquivoltes apuntades per transmetre serenitat i bellesa. Des d'aquest lloc estant també veiem els absis, en aquest cas clarament romànics, bastits amb uns carreus molt ben tallats pels obrers medievals. Amb tota aquesta bona perspectiva, entrem

La portalada gòtica de Santa Maria de Lillet.

Santa Maria de Lillet és una construcció romànica amb una reforma barroca

finalment a l'església.

Grandiositat i ruïna

La primera visió de l'interior de l'església de Santa Maria de Lillet és impressionant. Tenim davant nostre un temple sumptuós, de gran alçada, amb unes columnes majestuoses a banda i banda de la nau que s'alcen com arbres d'una edat incalculable. El to fosc de la pedra i la grandiositat de l'espai copenen l'ànima del visitant, sensació que es reforça encara més per la buidor que predomina en tot aquest interior despullat. És fàcil intuir la glòria passada d'aquesta canònica agustiniana, esfumada ja fa molts anys. A mesura que els ulls se'ns acostumen a la penombra, anem descobrint més aspectes de l'església. És una construcció perfectament romànica, però amb una reforma barroca posterior que hi va afegir les columnes que hem vist i una gran cúpula damunt el creuer. La grandiloquència pròpia del barroc no suporta bé la ruïna, de manera que l'únic que desperta als nostres ulls és la nostàlgia d'una vanitat passada; la part medieval,

L'església impressiona per les seves dimensions.

en canvi, de formes molt més pures i contingudes, sembla acceptar la desfeta amb molta més dignitat, sabedora que la glòria veritable no és mai la del passat.

En una capella del creuer ens trobem un Sant Crist que no tindria res de particular si no fos perquè una de les cames es troba desclavada i estirada. Al costat, un text ens fa saber que es tracta del Sant Crist de la coça, i n'explica la llegenda: un Divendres Sant, durant l'adoració de la creu, la imatge va donar una puntada a la boca d'un feligrès. Davant d'aquest fet prodigiós, l'home va acabar confessant que era l'assassí d'una noia de la Pobla, que havien trobat morta mesos abans en un prat. Així es va poder fer justícia i l'home va ser jutjat i condemnat.

Una vegada assabentats d'aquesta tradició local, deixem l'església i anem a veure la resta de dependències de la canònica. Es troben en ruïnes però són ben visitables gràcies a una

bastida que substitueix les desaparegudes escales que comunicaven els diferents pisos de l'edifici. L'entrada es fa pel claustre, força modest i senzill comparat amb la gran església. Al voltant d'aquest petit espai d'arcs de mig punt es disposen els diferents espais de la canònica: el refector, la cuina, la biblioteca... En general ens costa d'imaginar-nos com devien ser originalment totes aquestes estances, ara buides de vida. Una xemeneia encara ben visible ens permet fer-nos una idea de la cuina, segurament l'únic lloc on els canonges es podien protegir del fred en els durs hiverns d'aquesta vall de muntanya. Però hi ha una estança que ens crida especialment l'atenció, perquè conserva uns orificis rectangulars a la paret, repartits de manera força regular. No sabem ben bé per a què podien servir, però el cartell informatiu ens resol el dubte: es tractava d'un colomar o potser d'un galliner, de manera que els forats servien de joc per a l'aviram. Ens agrada imaginar-nos que, en cas que hi haguessin tingut coloms, els canonges feien servir les aus com a servei de correu quan la neu feia impracticables els camins, potser per enviar missatges o cartes als pobles de la vora, o més probablement a altres comunitats religioses.

Esplendor i decadència

En una paret del claustre ens fixem en unes pedres disposades d'una manera singular, formant una mena d'espiga o ploma d'ocell. Es tracta de la construcció anomenada *opus spicatum*, tècnica d'origen romà que es va fer servir fins prop abans de l'any 1000. Ens trobem, per tant, amb una de les parts més antigues del conjunt, vestigi de l'època comtal, durant la qual es va fundar la primera església de Santa Maria de Lillet, que a poc a poc s'aniria ampliant i enriquint. Entre aquestes parets la història s'entrecrua, s'amaga, aflora de nou i finalment desapareix.

Efectivament, la canònica va començar un lent declivi al segle XIV, i la comunitat es va extingir definitivament al cap d'uns 200 anys. Així i tot va continuar oberta al culte, i s'hi van fer les reformes barroques que hem vist clarament a l'església. Però aquesta renovació arquitectònica va ser el cant del cigne, perquè a les acaballes del segle XIX, tota l'activitat va passar definitivament a la parròquia de la Pobla de Lillet. I el cop de gràcia final va venir l'estiu del 1936, quan l'anti-

La capella romànica circular de Sant Miquel.

La capella de Sant Miquel és una de les poques construccions romàniques circulars de Catalunya

ga canònica va ser incendiada i va quedar greument malmesa. Quan ara fa uns cinquanta anys es va emprendre la primera restauració de tot el conjunt, atès el mal estat de la majoria de dependències, es va optar per consolidar almenys l'església. Gràcies a això, avui encara la podem visitar.

Rotonda de Sant Miquel

A pocs passos de la canònica de Santa Maria, i enfilada en un coster, hi ha la petita i bonica capella de Sant Miquel de Lillet. La veiem enlairada per damunt del verd dels prats, i nítidament retallada sobre el blau pur del cel d'estiu. Tot i que és de dimensions molt reduïdes, posseeix personalitat pròpia. Se la coneix també com la rotunda de Sant Miquel perquè és de forma circular. De fet, és una de les poques construccions romàniques circulars que es conserven a Catalunya, juntament amb la de Sant Pere el Gros de Cervera o Sant Adjutori a Collserola.

Ens fixem en els carreus dels murs de la capella, que tot i no ser regulars del tot, encaixen perfectament els uns amb els altres. Més en-

cara, malgrat aquesta irregularitat en el detall, el conjunt dibuixa un cercle sorprenentment perfecte. No podem evitar meravellar-nos davant el sublim art de treballar la pedra i disposar els carreus de tal manera que el resultat sigui una construcció com aquesta. Trobaríem algú avui que, només amb les eines i els recursos d'aquell temps, fos capaç de construir una joia així?

A la rotunda de Sant Miquel no li falta de res, tret d'un campanar. Té fins i tot un absis, proporcional, això sí, a les mides del conjunt. Protegeix dins seu un altaret de pedra, petit però molt digne, per poder-hi celebrar una eucaristia en petit comitè. Vista des de dins, la volta de Sant Miquel ens recorda automàticament les cabanes de pedra seca, tan habituals als camps del centre i sud del Principat. Si no fos per la presència de l'altar, gairebé semblaria una d'aquestes construccions rurals. Amb aquesta singular capella acabem la visita al sorprenent conjunt de Santa Maria de Lillet. L'església següent que visitarem també és un gran edifici romànic que va acollir durant segles una canònica: Sant Jaume de Frontanyà.

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Cercar el diàleg

Benvolguts i benvolgudes, en la nostra societat esdevé importantíssim el diàleg per construir una civilització fonamentada en les virtuts de la tolerància i la inclusió. Convé enfortir la veritable democràcia com a art de discutir i raonar, de manera que no caiguem en fonamentalismes o autoritarismes que ataquen el preciós tresor de la llibertat humana.

El diàleg, però, no és gens fàcil. Massa sovint les opinions i mentalitats altament divergents, i a voltes contraposades, dificulten l'entesa i, finalment, es tradueixen en fatiga o enfrontament entre les diferents parts. A vegades encara, el conflicte va més enllà de les idees i s'instal·la en el camp de les persones, realitat dolorosa que engendra divisions profundes, sovint i lamentablement generadores de guerres o injustícies de tota mena.

I és que el parany de tota societat i de tot individu és cercar un pseudodiàleg que ens estalviï els compromisos autènticament humans. A més, la creença actual força estesa que cadascú pot pensar el que vulgui, sense cap mena de valor absolut al qual tendir, dificulta més la situació, perquè hom pot

sortir de l'intent d'enteniment de la mateixa manera com hi ha arribat, convençut que el seu parer segueix essent l'únic i el millor que pot creure. Semblaria, doncs, que cal una educació per al diàleg.

La primera premissa per a un diàleg autèntic és ser honrats i sincers en la recerca de la Veritat en majúscules, del bé comú i de la bellesa que salva el món. Per això el diàleg sempre va més enllà d'una mera taula de negociació. En aquest punt, podríem mirar d'aprendre dels clàssics. En la Grècia socràtica el diàleg fou fonamental per al naixement de la filosofia. Malgrat els punts de vista inicialment diferents que poguessin existir, allò interessant d'aquest exercici era l'interès de tots els individus en una mateixa qüestió i la consciència que per aconseguir-ho calia saber-se escoltar els uns als altres. El diàleg autèntic, doncs, demana maduresa humana i psicològica, i molta disciplina. Deixar-se portar solament pel temperament o les primeres sensacions deforma les coses i bloqueja el diàleg. En canvi, cadascuna de les parts ha d'arribar al diàleg amb una reflexió seriosa i serena de la realitat. És important estar segur del

propri pensament o creença i saber donar-ne raó. Però, paradoxalment, és imprescindible practicar la humilitat i el respecte. En efecte, abans d'entrar en la via del diàleg és essencial prendre consciència de la pròpia ignorància i estar disposats a posar en crisi els propis pensaments. Sols així podrem acceptar amb harmonia els dels altres. No es tracta d'aconseguir que tothom pensi com jo, sinó d'entendre els punts de vista de l'altre. Com afirma Jordi Armadans, «podem discrepar amb les idees d'algú, però podem empatitzar amb el seu patiment o amb la seva emoció».

«El món no necessita paraules buides» afirma el papa Francesc, «sinó testimonis convençuts, artesans de la pau oberts al diàleg sense exclusió ni manipulació. No es pot assolir realment la pau sense que hi hagi un diàleg convençut d'homes i dones que busquin la veritat més enllà de les ideologies i de les opinions diferents» (Missatge de la Pau, 2019). El diàleg, doncs, hauria de ser sempre un signe de la necessitat que l'ésser humà té dels seus congèneres per a la construcció del món nou que tots desitgem.

Ben vostre.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Perseguits

Persecucions trepidants i intrigues d'espionatge han estat objecte de moltes pel·lícules en la història del cinema. La nostra història, lamentablement, també està plena de persecucions de persones; persones que han estat i són perseguides en molts països, no pels seus actes, com a les pel·lícules, sinó per les seves creences.

Ajuda a l'Església Necessitada coneix bé aquesta realitat i recentment ha presentat el seu informe anual en què inclou dades molt preocupants sobre la situació de molts catòlics al món, persones que sovint viuen amb temor i són rebutjades per la seva fe. La tendència és cada vegada més alarmant, en un de cada tres països del món no es respecta la llibertat religiosa.

En algunes zones de les regions de l'Àfrica del Nord i d'Àsia occidental, ser catòlic pot ser motiu d'agressió per part dels més extremistes. En aquest context, alguns temples i llocs de pregària sovint són saquejats i destrossats, i els fidels assassinats. Aquesta crueltat no té explicació i, com a espectadors de la realitat, aquests actes ens haurien de sacsejar i estremir.

Al nostre país, afortunadament, ningú tem per la seva vida, però ser catòlic no està de moda i sovint causa sorpresa, estupor i cert rebuig. De fet, en molts col·legis públics es dificulta a les famílies l'accés a l'educació religiosa. Com diu el papa Francesc, hi ha una «persecució educada» que margina els creients només per ser-ho. Tenim molts

prejudicis davant el que no coneixem bé de primera mà. Aquest desconeixement pot arribar a provocar discriminació o fòbia cap a les religions. En una societat plural com la nostra, la llibertat d'expressió permet comentaris sobre la religió, sempre que es respectin els sentiments del proïsme, no alterin la convivència i no incitin a l'antisemitisme, la islamofòbia, la catolicofòbia o altres fòbies religioses. En aquest context, hem de dedicar esforços a denunciar i mirar de posar remei a aquestes fòbies, ja que la llibertat religiosa és un aspecte fonamental de la dignitat humana.

Jesús va saber acceptar i valorar les creences dels altres. Ho podem comprovar a l'Evangeli de Mateu (15,21-28). Gràcies a una dona cananea, Jesús es va adonar que també havia d'ajudar aquells que no compartien la mateixa fe. Així va succeir quan aquesta dona, que creia en altres déus, li va demanar que guarís la seva filla, petició davant la qual Jesús va dubtar per no pertànyer aquesta dona al poble jueu. Va dialogar amb ella i la va acceptar tal com era, amb les seves creences. Jesús ens dona una clau senzilla per apropar-nos als que no creuen ni pensen com nosaltres. Jesús ens convida a dialogar per conèixer els altres i respectar-los tal com són.

Benvolguts germans i germanes, tots hem de respectar el dret a la llibertat religiosa. És un valor que, entre tots, administracions públiques, societat civil, creients i no creients, hem de protegir. Construïm la pau, respectant la fe.

COMENTARI DE LA PARAULA

Missió dels dotze deixebles a Israel, sense mitjans, confiant en els qui els acullin

GLÒRIA MOVÉS

Jesús convoca «els Dotze deixebles» que anteriorment havia elegit (3,13-15) i «els envia en grups de dos», subratllant així que no es tracta de parelles d'individus, sinó de comunitats de persones. De fet, «els dotze deixebles» representen les dotze tribus d'Israel. Tanmateix, segons el Còdex Beza, no els envia a missió com a representants d'Israel, sinó com a «deixebles» seus. Per a la difícil tasca que els encarrega, «els confereix potestat sobre els esperits immunds», sobre tota mena d'ideologies fanàtiques contràries al projecte de Déu. Com a caminants de llarg recorregut, han de portar bastó i les sandàlies ben calçades, però han de confiar en l'hospitalitat de les persones a qui van a visitar: «*ni sarró, ni pa, ni xavalla a la faixa.*» Salta a la vista la quarta ordre posada en estil directe, a diferència de les tres precedents. Segons el text normal, l'ordre és molt clara i directa: «No us poseu dues túniques»; Beza, en canvi, ho presenta com una eventualitat: «No fos cas que us poséssiu dues túniques»,

que no tinguin la temptació de comportar-se com els rics. Jesús no els marca cap casa/localitat determinada: «Onsevulla que entreu, quedeu-vos allí, fins que en sortiu.» Es tracta de conviure amb les persones que els donin acollida i de confiar plenament en la seva hospitalitat. S'han de presentar sense mitjans, com a pobres, i compartir amb ells d'allò que els ofereixin. En cas que alguns no els rebin ni els escoltin, amb un gest usual entre els jueus quan venien de territori pagà, s'han d'espolsar la pols dels peus, acusant els habitants de la casa que, per culpa seva, el diàleg no ha estat possible, a fi de fer-los reflexionar. No segueixen, tanmateix, estrictament les instruccions que Jesús els havia donat: «proclamaren que es convertissin (com féu Jesús, 1,15), expulsaren molts dimonis i untaren els malalts amb oli, a fi de guarir-los» (3,15). Quan tornin (6,30), Jesús els farà retre comptes.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica

Què vol dir que la Bíblia és Paraula de Déu?

El Déu d'Israel estima i desitja relacionar-se amb el seu poble i, per això, es mostra un Déu proper i accessible. Déu parla i les seves paraules són de salvació: «He vist l'opressió del meu poble a Egipte... he baixat a alliberar-los» (Ex 3,7-8). Déu compleix les promeses, és un Déu que té paraula.

Déu posa la seva veu en boca de patriarques i profetes. Però la seva Paraula cimbal i plena és el Fill encarnat, Jesucrist. Com diu la carta als Hebreus: «En aquests dies, que són els definitius, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill» (He 1,2).

Ell és realment la Paraula de Déu. Així el presenta el pròleg del quart Evangelí: «El qui és la Paraula s'ha fet Home» (Jn 1,14). L'Escriptura recull i presenta la Història de la Salvació com a camí pedagògic cap a Jesucrist, la Paraula de Déu. La Bíblia té sentit com a Paraula de Déu perquè prepara (AT) i presenta (NT) Jesucrist.

Que la Bíblia és Paraula de Déu també vol dir que els seus autors han rebut la inspiració divina. Això de cap manera pot ser entès com que Déu ha mogut les mans dels autors com titelles, sinó que l'Esperit de Déu ha vessat en ells la seva inspiració i dons perquè des de la seva autoria, no aliena a la influència sociocultural, fossin transmissors de la revelació de Déu.

La Bíblia és Paraula que demana escoltar. Així, per tant, ella és iniciadora de diàleg i es converteix en el millor llibre de pregària. És la lectura orant de la Paraula (*Lectio Divina*), una manera magnífica de viure la Bíblia com a Paraula de Déu. L'Església viu de manera tan intensa que la Bíblia és Paraula de Déu, que en cada celebració hi ha present la Taula de la Paraula, en què es reparteix la Paraula «Pa de Vida» (*Dei Verbum* 21).

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XV de durant l'any

Lectura primera

Am 7,12-15

Ves a profetitzar al meu poble

Lectura de la profecia d'Amós:

En aquells dies, Amasies, sacerdot de Bet-El, digué a Amós: «Vi-dent, ves-te'n d'aquí. Fuig al país de Judà. Menja-hi el teu pa i fes-hi de profeta, però aquí, a Bet-El, guarda't de tornar-hi a fer de profeta, que això és un santuari del rei, un temple de l'estat.» Amós li respongué: «Jo no soc profeta, ni he estat mai de cap comunitat de profetes. Jo soc pastor i sé fer madurar el fruit dels sicòmors, però el mateix Senyor m'ha pres de darrere els ramats i m'ha dit: "Ves a profetitzar a Israel, el meu poble."»

Salm responsorial

84

Jo escolto què diu el Senyor:
Déu anuncia la pau al seu poble.
El Senyor és a prop per salvar
els seus fidels,
i la seva glòria habitarà al
nostre país.

*R. Senyor, feu-nos veure el vostre
amor, i doneu-nos la vostra
salvació.*

La fidelitat i l'amor es trobaran,
s'abraçaran la bondat i la pau;
La fidelitat germinarà de la terra,
i la bondat mirarà des del cel. *R.*

El Senyor donarà la pluja,
i la nostra terra donarà
el seu fruit.
La bondat anirà al seu davant,
i la pau li seguirà les petjades. *R.*

Lectura segona

Ef 1,3-14

*Déu ens elegí en Crist abans de
crear el món*

Lectura de la carta de sant Pau als
cristians d'Efes:

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel. Ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepreensibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dona lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. En ell hem estat rescatats amb el preu de la seva sang. Les nostres culpes han estat perdonades. La riquesa dels favors de Déu s'ha desbordat en nosaltres. Ell ens ha concedit tota aquesta saviesa i penetració que tenim. Ens ha fet conèixer el secret de la decisió benèvola que havia pres en ell mateix, per executar-la quan els temps fossin madurs: ha volgut unir en el Crist tot el món, tant el del cel com el de la terra. [...]

Al·leluia

Ef 1,17-18

*Que el Pare de nostre Senyor
Jesucrist il·lumini els ulls del nostre
cor perquè coneguem a quina
esperança ens ha cridat*

Evangelí

Mc 6,7-13

Jesús comença d'enviar els dotze

Lectura de l'evangelí segons sant
Marc:

En aquell temps, Jesús cridà els dotze i començà d'enviar-los de dos en dos. Els donà poder sobre els esperits malignes i els recomanà

que, fora del bastó, no prenguessin res per al camí: ni pa, ni sarró, ni diners, ni un altre vestit, i només les sandàlies per calçar. I els deia: «A la primera casa on us allotgeu, que-deu-vos-hi fins que marxeu d'aquell lloc. Si en un lloc no us volen rebre ni escoltar, a l'hora de sortir-ne, espoleu-vos la terra de sota els peus, com una acusació contra ells.» Els dotze se'n van anar i predicaven a la gent que es convertissin. Treien molts dimonis i ungien amb oli molts malalts, que es posaven bons.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Juliol

11. DIUMENGE

Diumenge XV de durant l'any, Verd.

Lectures: Amós 7,12-15 / Salm 84 / Efesis 1,2-14 / Marc 6,7-13

SANTORAL: Benet de Núrsia, ab. i fund.; Olga, reina; Pius I, p. i mr.

12. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Èxode 1,8-14,22 / Salm 123 / Mateu 10,34-11,1
SANTORAL: Abundi, prev. i mr.; Ignasi Delgado, b. i mr.; Joan Gualbert, ab.; Josep Fernández, prev. i mr.; Marciana, vg. i mr.

13. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Èxode 2,1-15a / Salm 68 / Mateu 11,20-24. O bé: *Sant Enric* (ML), Blanc.
SANTORAL: Eusebi de Cartago, b.; Sara, vg.; Teresa de Jesús dels Andes, rel.

14. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Èxode 3,1-6.9-12 / Salm 102 / Mateu 11,25-27. O

bé: *Sant Camil de Lel·lis* (ML), Blanc.
SANTORAL: Adela, viuda; Francesc Solano, prev.; beat Gaspar Bono, prev.

15. DIJOUS

Sant Bonaventura (MO), Blanc.
Lectures: Èxode 3,13-20 / Salm 104 / Mateu 11,28-30
SANTORAL: Antíoc, mr.; Pompili Maria Pirotti, prev.

16. DIVENDRES

Mare de Déu del Carme (MO), Blanc. Lectures: Èxode 11,10-12,14 / Salm 115 / Mateu 12,1-8
SANTORAL: Magdalena Albrici de Como, rel.

17. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Èxode 12,37-42 / Salm 135 / Mateu 12,14-21
SANTORAL: Alexis, pel.; beata Aneta Pelràs i comp., rel. i mr.; Justa i Rufina, vg. i mr.; Lleó IV, p.; Marcel·lina, vg.

El Sant 15 JULIOL

Sant Bonaventura

Fe cristiana i raó no s'oposen, sinó que es complementen. Al llarg de la història de l'Església són múltiples les personalitats que s'han dedicat al pensament teològic i filosòfic, alhora que han aprofundit en la vivència de la fe. Un dels sants filòsofs més importants és sant Bonaventura (1221 – 1274).

Aquest sant de la Toscana, quan encara era un nen va ser guarit d'una malaltia per la intercessió de sant Francesc d'Assís, i colpit per aquesta experiència, de jove va entrar als franciscans. Ben aviat va destacar per la seva capacitat intel·lectual i va estudiar filosofia i teologia a París, on va conèixer el dominic sant Tomàs d'Aquino i el rei sant Lluís IX. Va escriure nombroses obres teològiques, filosòfiques i comentaris de les Escriptures, a part d'una biografia de sant Francesc. Per tot plegat la contribució de sant Bonaventura al pensament cristià es considera decisiu. Al llarg de la seva vida va ser escollit general dels franciscans, posteriorment bisbe d'Albano, al centre d'Itàlia, i finalment va ser creat cardenal. El papa Sixte IV el va canonitzar el 1482.

El servei de la predicació

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

Hi ha un moment que impressiona sempre dins la celebració, és quan l'assemblea, havent escoltat l'Evangelí, s'asseu per escoltar la predicació. Realment els fidels tenen voluntat i desig d'escoltar l'homília. S'hi disposen amb la millor voluntat i de manera renovada. Segurament hi ha poques institucions al món en què això passi. També aquesta assemblea tan ben disposada molt sovint tan bon punt comença l'homília (en tenen prou amb les primeres frases) s'adona que és un llenguatge que no diu res, llavors la suporta amb paciència, o desconnecta i espera simplement que s'acabi. Això implica fins a quin punt l'homília ha de ser preparada, mai improvisada. La predicació glorifica la Paraula, en el sentit que la fa créixer en els cors i la fa significativa. L'homília és abans que tot un acte de comunicació en el qual el predicador escolta l'assemblea per tal de poder dir paraules significatives. No em refereixo a certs tipus d'homília dialogada, sinó al coneixement que el predicador té de l'assemblea a la qual ha de predicar. Aquesta sempre té un rostre concret. Primer de tot, ha de descobrir quina és la situació existencial que viuen els creients als quals ha de predicar, el llenguatge que parlen, les sensibilitats que tenen. La Paraula sempre ha de ser encarnada. Idealment, el predicador s'ha de posar en el lloc dels qui l'escolten i tenir presents els seus rostres quan prepara l'homília.

A l'hora de predicar, el llenguatge visual és important, com també és important cercar una *captatio benevolentiae* inicial, que assegurí que el que es dirà pot ser interessant. Emprar un llenguatge familiar i planer. De fet, la paraula «homília» ve del verb grec *homilein*, que vol dir parlar familiarment. Si s'escriu l'homília, cal declamar-la de tal manera que no sembli una quarta lectura. Perquè l'homília sigui viva per als fidels ha de ser viva en el cor del qui predica. Quan un es disposa a preparar l'homília no ha de preguntar-se «què diré avui a l'assemblea?», sinó preguntar-se «què em diu a mi la Paraula de Déu?» El que

toca el cor és habitualment el que un transmet millor. L'homília neix de la Paraula no només estudiada, sinó pregada, contemplada i viscuda.

Mai no ha de ser un lluïment retòric, no ha de pecar de referencialitat ni d'erudició. Tampoc no ha de ser ideològica. En tots els gèneres literaris possibles en què es pot predicar sempre cal cercar el cor dels qui escolten (*cor ad cor loquitur*). Mai no ha de ser una predicació imprudent, però sempre ha de ser coratjosa. No cercar agradar, sinó convèncer i afermar en el seguiment del Crist. L'homília no ha de transmetre l'opinió del qui predica (això no interessa als fidels) sinó la Paraula de Déu.

L'homília ha de deixar els fidels en estat de pregària i en el desig de rebre el Cos de Crist, en el sagrament i en els pobres. La predicació és un acte ministerial en si mateix i es fa des de l'autoritat humil, rebuda en el sagrament de l'Orde, al servei del Poble de Déu.

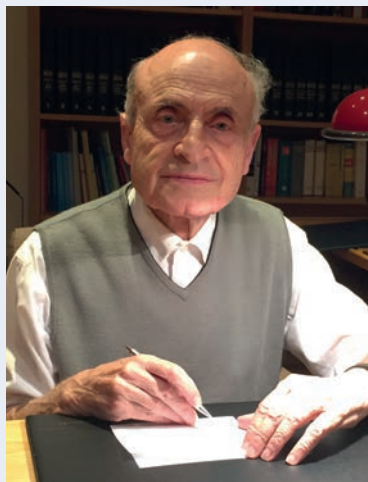
No és només exhortació moral. La predicació cristiana participa també del ministeri del consol i no ha de suposar que els qui escolten no fan el que han de fer. Al capdavant el Senyor va començar la predicació del Regne dient «Benaurets».

El poble cristià s'adona de seguida si el que parla ho fa des de la convicció de l'amor de Déu dins del cor o la seva predicació és un parlar per parlar. L'eficàcia de la predicació cristiana no rau en la capacitat de la retòrica sinó en la convicció de l'Esperit Sant en el cor de tots, en el qui predica i en els qui escolten. En l'Església no hi ha discents i docents, tots som ensenyats per l'Esperit de Déu i, en definitiva, sant Pau escriu a la carta als Filipencs: «És Déu qui, per la seva benevolença actua en vosaltres impulsant la vostra voluntat i les vostres accions» (Fl 2,13). És amb una gran responsabilitat que cal predicar i també amb un gran amor que cal escoltar la predicació. I tant els qui prediquen, com els qui escolten han de pregar. I tots han de posar en pràctica la Paraula, de manera que la seva vida, com diu sant Jaume, sigui un espill de la Paraula que han escoltat.

ESGLÉSIA I LLENGUA. LA MEVA EXPERIÈNCIA (II)

JOSEP RUAIX I VINYET

Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

La redacció de *Catalunya Cristiana* m'ha demanat que continués la sèrie de les meves minime mòries sobre el tema del títol, sèrie que es va publicar en vuit articles o capítols durant els mesos de juliol-agost del 2020. Hi seguia, cronològicament, altres tantes etapes de la meua vida. En aquesta segona sèrie distribueixo el meu exercici memorístic per aspectes, concretament els següents: 1) Oratòria; 2) Estudis; 3) Poesia; 4) Traduccions; 5) Correccions; 6) Ensenyament; 7) Edicions; 8) Periodisme; 9) Història i música. Inevitablement, hi ha algunes repeticions respecte a la primera sèrie, però vistes amb un enfocament distint.

2. Estudis

Arran del Concili de Trento (segle XVI) l'Església va establir els seminaris per a la formació dels futurs sacerdots. Naturalment, a la capital del bisbat de Vic també se n'hi fundà un. Quan jo hi vaig ingressar (any 1954), els estudis estaven organitzats de la manera següent: cinc cursos d'Humanitats, dividits en tres cursos de Gramàtica i dos de Retòrica, tots ells desenvolupats a l'edifici anomenat Seminari Menor; tres cursos de Filosofia i cinc de Teologia, tots ells desenvolupats a l'edifici anomenat Seminari Major. Aquest complex arquitectònic, situat a la part nord de la ciutat, havia estat construït després de la guerra civil i aquell any encara no estava ben acabat.

Com que en aquestes minime mòries tracto fonamentalment d'Església i llengua, haig de dir que els estudis seminarístics vigatans dedicaven molta atenció a la formació lingüística i literària, sobretot en l'etapa d'Humanitats.

Quan hi entraves, eres guiat durant els cursos de Gramàtica per un mateix professor que t'ensenyava intensament llatí i castellà. El nostre grup va tenir la sort d'ensopegar un mestre excel·lent, Mn. Vicenç Esmarats, format a Comillas. Tangencialment, aquest prevere també fomentava el nostre coneixement del català. En el primer curs de Retòrica vam tenir, com a professor de llengua i literatura llatina, com també de preceptiva literària castellana i història de la literatura universal, el Dr. Felip Font, format a Roma. Així mateix era ben competent i, durant l'anomenat «curset d'estiu», ens ensenyava, a més, literatura catalana. En canvi, el professor de grec no era tan bo. En el darrer curs de Retòrica hi havia, com a professor

de llatí, grec, preceptiva literària i història de la literatura espanyola, Mn. Jaume Franquesa, format al mateix Seminari nostre, docent molt eficaç. Jo em vaig perdre els seus ensenyaments, perquè, per raons d'edat, vaig ser autoritzat a fer aquell curs pel meu compte. Naturalment, en els cursos d'Humanitats hi havia altres assignatures —com ara, per no sortir de l'àmbit lingüístic, francès—, a més de les que he anomenat, i podíem convalidar els nostres estudis eclesiàstics pels estudis civils de batxillerat, cosa que jo mateix vaig fer, igual com vaig fer, més endavant, la convalidació pel curs civil anomenat Preuniversitari.

En els tres cursos de Filosofia, encara hi continuava la formació lingüística: d'una banda, perquè les matèries fonamentals es cursaven amb llibres de text escrits en llatí; de l'altra, perquè hi havia uns cursos de perfeccionament de grec. A més, en aquells anys,

Dibuix de la façana del Seminari de Vic

Els estudis seminarístics vigatans dedicaven molta atenció a la formació lingüística i literària, sobretot en l'etapa d'Humanitats

al Seminari de Vic, es va afegir a la carrera eclesiàstica la carrera de Magisteri, perquè el bisbat posseïa una sèrie d'escoles parroquials i volia que els futurs sacerdots poguéssim regentar-les. La carrera de Magisteri de l'Església es podia convalidar per l'equivalent civil, cosa que jo no vaig fer, perquè no tenia pas intenció de dedicar-me a l'ensenyament primari. I en els cursos de Teologia també es feien servir els principals llibres de text en llatí. Marginalment, com ja vaig explicar en la sèrie anterior, durant els anys seixanta s'hi començaren de fer classes de català, per iniciativa del qui signa. Per tot plegat, la majoria dels alumnes que vam estudiar al Seminari de Vic, tant els qui vam acabar-hi la carrera eclesiàstica com els qui anaren plegant, reconeixem que en vam treure una bona formació.

He dit que el període dels estudis teològics constava de cinc cursos. Ara bé, quan a nosaltres ens

tocava fer el cinquè, els superiors el van suprimir i ens van enviar, als seminaristes que quedàvem, a diferents destinacions. A mi, com també ja vaig explicar, em proposaren d'anar a estudiar Humanitats a Roma a nivell universitari, cosa que vaig fer amb molt de gust. En aquest sentit, vaig poder experimentar en persona com l'Església es preocupava dels estudis clàssics, que són una bona base per a altres disciplines. Cal reconèixer que l'estudi de les llengües i literatures llatina i grega avui ha minvat molt, tant en la carrera eclesiàstica com en els diferents estadis de l'ensenyament civil. Això, malauradament, constitueix una gran pèrdua en la qualitat dels coneixements de molts professionals. La llicenciatura en Humanitats la vaig convalidar, posteriorment, per la llicenciatura en Filologia Clàssica a la Universitat de Barcelona. Col·lateralment, la meua estada a Roma, que haig d'agrair a la iniciativa eclesiàstica, em va permetre de conèixer i practicar una altra llengua, l'italià, i, al Goethe Institut, vaig iniciar estudis d'alemany.

Resumint: la meua experiència sobre Església i llengua pel que fa a l'aspecte dels estudis és altament positiva. L'Església sap que les llengües són el vehicle indispensable de qualsevol ciència i, per tant, ha tingut cura que els seus ministres sàpiguen manejar-les bé. A més, sap que la formació literària és molt útil per a l'exercici de l'oratòria o predicació i de la comunicació en general, com vam veure en l'article anterior. Certament, la meua experiència correspon a una època concreta i avui, és clar, ja som en una altra. Segur que l'Església sabrà organitzar els estudis dels seus servidors de la manera més adient als temps actuals.

JOSEP RUAIX I VINYET
Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

L'escriptura dels cognoms

Em demanen l'opinió sobre l'escriptura dels cognoms en català: ¿amb una *i* entremig, sense aquesta *i*, amb guionet? Donaré la meua resposta exposant les característiques de cada una de les possibilitats.

Amb una «i» entremig

Escriure els cognoms —en cas que se'n facin servir dos, naturalment— amb la conjunció *i* entremig té una sèrie de raons a favor.

La primera, teòrica, és que es tracta de la forma lògica. En efecte, hi ha qui usa, normalment, un sol cognom —com es fa en francès i en italià—; ara bé, si sent la necessitat d'usar-ne dos, pensarà, encara que sigui inconscientment (i, per començar, em serveixo del meu cas personal): «Jo em dic (Josep) Ruaix, que és el cognom heretat del meu pare, i a més a més Vinyet, que és el cognom heretat de la meua mare.» Aquest raonament val igual tant si s'empra l'ordre «cognom patern + cognom matern», que és el tradicional, com l'invers, cosa actualment

admesa. Dient-ho sintèticament: el segon cognom és una addició al primer, i l'addició s'expressa bàsicament mitjançant la conjunció *i*.

La segona raó, pràctica, és que amb la *i* intercalada s'eviten males interpretacions. Efectivament, existeixen molts cognoms que coincideixen amb noms de pila. Doncs bé, si no s'hi posa la *i* intercalada, no podem saber, en cas que el primer cognom existeixi també com a nom de pila, si el segon mot del conjunt pertany a un segon nom de pila o a un primer cognom, ja que, com he dit abans, molt sovint ens identifiquem amb un sol cognom. Així, si escrivim *Miquel Martí Pol*, en principi no sabem si *Martí* és el segon nom de pila o si és el primer cognom. A fi d'evitar aquest inconvenient, una obra tan important com la *Gran enciclopèdia catalana* (GEC) va adoptar el criteri de posar sempre la *i* entre el primer cognom i el segon.

També dins aquesta segona raó pràctica s'inclou el cas, relativament freqüent, dels cognoms que consten de més d'un mot. Si fem servir la conjunció *i* entre els dos cognoms, la distinció entre el primer i el segon resulta més clara. Exemples (tretos de les primeres pàgines de la GEC): *Ramon d'Abadal i Calderó*, *Ramon d'Abadal i de Vinyals* (notem que la forma *Ramon d'Abadal de Vinyals* seria menys clara), *Pedro Pablo Abarca de Bolea-Ximénez de Urrea y Ponts de Mendoza* (exemple corresponent a un personatge aragonès i amb la conjunció castellana y que es pot aplicar, *mutatis mutandis*, a personatges catalans amb cognoms de tipus semblant).

Afegim-hi (del camp eclesiàstic) *Hermenegild Coll i de Valldèmia* (cas en què, sense la *i*, el segon cognom semblaria un determina-

La inclusió de la conjunció copulativa entre el primer i el segon cognom és una tradició que el català comparteix amb el castellà, si bé no és unànime

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

El bisbe Torras i Bages, autor de «La tradició catalana», els dos cognoms del qual sempre porten la «i».

Si fem servir la conjunció «i» entre els dos cognoms, la distinció entre el primer i el segon resulta més clara

tiu del primer) i (del camp literari) *Anicet de Pagès i de Puig* (cas semblant a l'anterior).

La tercera raó a favor de la inclusió de la conjunció copulativa entre el primer i el segon cognom és la tradició, una tradició que el català comparteix amb el castellà, si bé no és una tradició unànime. A vegades aquesta tradició és afavorida per l'eufonia a l'hora de pronunciar els cognoms o per algun altre factor. Així, tenim exemples d'ús de la *i* (tretés del camp eclesiàstic) com *Josep Torras i Bages*, *Francesc Vidal i Barraquer*, *Enric Pla i Deniel* (o, en castellà, *Enrique Pla y Deniel*), *Vicent Enrique i Tarancón* (notem que *Enrique* coincideix amb un nom de pila castellà, etc. Afe-

gim-hi noms de poetes, sensibles a la tradició i a l'eufonia: *Manuel Milà i Fontanals*, *Joaquim Rubió i Ors*, *Miquel Costa i Llobera*, *Manuel Bertran i Oriola*, *Josep Maria Boix i Selva* (aquí l'absència de la *i* ajuntaria dues síl·labes tòniques), *Josep Palau i Fabre* (ídem), *Llorenç Vidal i Vidal* (la *i* separa els dos cognoms idèntics), etc.

I la quarta raó a favor de la conjunció és que, quan es transcriuen noms personals al llatí, es posa la partícula equivalent, que és *et*, entre els dos cognoms, com, per exemple, en el cas de dos bisbes de Vic que he conegut: *Iohannes Perelló et Pou* i *Raymundus Masnou et Boixeda*.

Sense la «i» entremig

Cal reconèixer que, cada vegada més, es prescindeix de la conjunció *i* entre els dos cognoms. Suposo que això es deu a dos motius: 1) la llengua tendeix a la simplificació i la brevetat; i 2) l'absència de la *i* facilita la confecció de llistes i documents. Tanmateix, seria bo de recordar el que he dit abans. Així em semblarien millor amb la conjunció aquests dos noms de literats: *Sebastià Juan Arbó*, *Vicent Andrés Estellés*.

Amb guionet

La tercera forma d'escriure els dos cognoms és amb un guionet entre ells. Imagino que obeeix al desig d'assegurar la presència de tots dos cognoms, o bé la igualtat de les ascendències paterna i materna, o bé una identitat que podria quedar desdibuixada amb l'ús d'un sol cognom molt corrent. Sigui com sigui, tenim exemples com els següents (tretés del camp literari): *Josep Maria López-Picó*, *Joan Salvat-Papasseit*, *Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, etc. Hi ha casos, però, en què el guionet uneix dos elements d'un dels dos cognoms, com en *Guillem Díaz-Plaja i Contestí*.

A tall d'apèndix, notem que existeix també la praxi de reduir el primer cognom a la lletra inicial, per raons personals de l'usuari. Exemples: *Eugení S. Reig* (lingüista), *Josep Lluís M. Picanyol* (dibuixant), etc.

Postals des d'Andalusia

Estrella del mar

Els pobles d'Andalusia, molts d'ells propers al mar, celebren amb gran devoció la festa de la Mare del Déu del Carme, estesa arreu del món. Al meu poble, Hinojosa del Duque, a més, es dona la circumstància que es troba entre dues «muntanyes bíbliques», el Monte Calvario, una ermita on es venera la imatge del Santíssim Crist de les Injúries, i el Monte Carmelo, l'església dels pares carmelites de l'Antiga Observança, amb la imatge de la Mare de Déu del Carme, que presideix l'altar major. Com a pòrtic, una solemne novena, i com a colofó, les ofrenes de flors i la processó amb la imatge, amb el guarniment dels carrers.

En un article esplèndid del sacerdot carmelita Fernando Millán Romeral, publicat a la revista *Nosotros*, d'Hinojosa, explica l'anècdota entranyable de Mons. Romero, «sant Romero d'Amèrica», el qual, en una homilia memorable el 16 de juliol del 1978, va convidar els devots del Carme a aprofundir en aquest missatge de salvació que trobem dins el signe senzill de l'escapulari. «Una salvació que ja comença aquí, en allò que és humà, subratlla amb força, i que ens projecta cap al que és diví. Romero va caure assassinat als peus d'una imatge de la Mare de Déu del Carme. El seu escapulari ensangonat es conserva a la Universitat Centreamericana de San Salvador.»

La devoció a la Mare de Déu del Carme es posa de manifest a l'himne que entonen els carmelites: «Dios te Salve, Reina y Madre, Flor del Carmelo, Viña florida fecunda y singular, Vergel del cielo, Monte conventual de plegarias, Estrella del mar, Madre de misericordia y esperanza de los que nos sentimos carmelitas de corazón.» Ara que la vida és platja, mar i onades, la mirada de Maria es converteix en àncora de l'autèntica salvació. La seva falda maternal espera tots els naufrags del món.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

L'enhorabona

En el número 2.178 de *Catalunya Cristiana*, vam llegir una entrevista a Samuel Gutiérrez, nou sacerdot de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat.

L'enhorabona! Estem enamorats de Mn. Samuel. Vam tenir el plaer de conèixer-lo quan encara no era sacerdot i Déu el va posar de nou en el nostre camí fa unes setmanes a la missa dominical d'un recés. Quina meravella d'homilia!

LOLA DE BLAS NAVAS
DIEGO BERMÚDEZ AGUDELO
Sant Fost de Campsentelles

L'acte més rellevant

Vaig veure que al programa de la Festa Major de Sant Cugat no s'informava de la missa que es va celebrar a la parròquia de Sant Pere. Totes les entitats cíviqes hi participen i es va excloure del programa l'acte més antic i rellevant.

Això em recorda que, a Barcelona, els últims anys, també ha passat. Cal esperar que els responsables del programa, aquest any, pensin que les Festes de la Mercè són en honor a la Mare de Déu de la Mercè, patrona de Barcelona, i que sempre l'ha protegit en situacions difícils. Són actes que, per tradició i cultura, no es poden ignorar ni excloure.

Els ajuntaments haurien de tenir cura d'atendre tots els ciutadans, pensin com pensin, siguin com siguin, sense discriminacions.

Aprofito per agrair al Govern de la Generalitat la Declaració del Corpus de Barcelona Festa Patrimonial d'Interès Nacional i que s'inscriu

al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya.

M. ANTÒNIA GARCÍA
Barcelona

L'eutanàsia que arriba

Mala notícia. La Llei de l'Eutanàsia ja ha arribat a Espanya. Va entrar en vigor aquest 25 de juny. Arriba sola, sense que el poble amant de la raó i de la vida s'hagi pogut manifestar als carrers i places. Han aprofitat les limitacions del moment per infiltrar lleis que molts espanyols repudiem.

L'eutanàsia és una altra baula de la cadena de la cultura de la mort. Ningú no vol morir. És propi de la nostra naturalesa buscar la conservació de la vida. A més, hi ha un manament diví: «No mataràs.»

Tothom vol ser respectat i estimat. La malaltia no incita el desig de morir, sinó el sentiment de manca d'afecte a la vida. La petició de la mort és un crit d'ajuda a la nostra societat individualista. Sense la previsió de cures pal·liatives per a tots, com és just (a Espanya, unes vuitanta mil persones van morir l'any passat sense rebre-les), i amb la Llei de l'Eutanàsia, es preveu que les morts es dispararan.

L'eutanàsia és un menyspreu a la vida. Com va dir sant Joan Pau II: «L'eutanàsia és una distorsió de l'ètica mèdica.» Els metges no poden decidir «qui pot viure i qui ha de morir». Certament, «tot el que s'oposa a la vida, corromp la civilització humana i deshonra més els que practiquen aquests actes» (*Gaudium et spes*).

JOSEFA ROMO GARLITO
Valladolid

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

18

EL MATRIMONI ÉS UNA VOCACIÓ a viure l'amor conjugal

Potser ara ens convé precisar quelcom de summament rellevant: en aquest capítol tercer de l'exhortació apostòlica *Amoris Laetitia* **Francesc es refereix al 'matrimoni cristià'**, és a dir, al matrimoni com a sacrament que els esposos reben en el moment de formalitzar la unió conjugal; ells el reben com «un do per a la santificació i la salvació».

Per tant, **no es tracta d'un simple contracte social amb data de caducitat**. Cap dubte al respecte. Heus aquí com Francesc ho ha justificat recordant pensaments que sant Joan Pau II ja havia exposat.

«El sacrament del matrimoni no és un simple contracte social, un ritu buit o el mer signe extern d'un compromís.

El sacrament és un do per a la santificació i la salvació dels esposos, perquè «el seu lliurament mutu és representació real, mitjançant el signe sacramental, de la mateixa relació de Crist amb l'Església. Per tant, per a l'Església els esposos són el record permanent d'allò que va esdevenir en la Creu; **són, l'un per a l'altre i per als fills, testimonis de la salvació que ells comparteixen mitjançant el sacrament del matrimoni**» (*Familiaris Consortio*, 13).

El matrimoni és una vocació, en tant que és una resposta a la crida específica a viure l'amor conjugal com a signe imperfecte de l'amor entre Crist i l'Església. Per tant, **la decisió de casar-se i crear una família ha de ser fruit d'un discerniment vocacional**» (AL 72).

Aquesta idea va justificar el tema de l'Assemblea del Sínode dels Bisbes sobre els joves celebrada el mes d'octubre de 2018. El tema va ser aquest: ***Els joves, la fe i el discerniment vocacional***»

Amb aquestes afirmacions Francesc ha donat a entendre clarament que **l'opció pel matrimoni no pot ser fruit d'un impuls sobtat, sinó que exigeix un seriós procés de preparació** que inclogui el coneixement mutu de les persones que desitgen casar-se i, evidentment, també el coneixement i l'acceptació del caràcter de la unió matrimonial.

«El lliurament mutu en el sagrament del Matrimoni es fonamenta en la gràcia del Baptisme, que estableix l'aliança fonamental de tota persona amb Crist en l'Església.

En l'acceptació mútua, i amb la gràcia de Crist, els nuvis es prometen un lliurament total, fidelitat i obertura a la vida. Ambdós reconeixen aquests elements com a constitutius del matrimoni i com a dons que han rebut de Déu, i prenen de debò el seu mutu compromís, en nom de Déu i davant l'Església.

Ara bé, la fe fa possible que els dos esposos assumeixin els béns del matrimoni com uns compromisos que es poden mantenir més bé mitjançant la gràcia del sagrament. Per tant, l'Església considera els esposos com el cor de tota la família, que al seu torn adreça la seva mirada vers Jesús.

El sagrament no és una *cosa* o una *força*, perquè en realitat mitjançant el sagrament del Matrimoni Crist surt a l'encontre dels esposos, roman amb ells, els dona força per a seguir-lo carregant la seva creu, aixecar-se després de les seves caigudes, perdonar-se mútuament i portar l'un la càrrega de l'altre.

El matrimoni cristià és un signe que no tan sols indica com Crist va estimar la seva Església en l'Aliança segellada en la Creu, sinó que fa present aquest amor en la comunió dels esposos. En la seva unió formant una sola carn, representen l'acte que expressa la unió íntima del Fill de Déu amb la naturalesa humana. Per això, "en les alegries del seu amor i de la seva vida familiar, Ell els concedeix, ja des d'ara, un tast del banquet de les *noces de l'Anyell*" (cf. *Catecisme*, 1642).

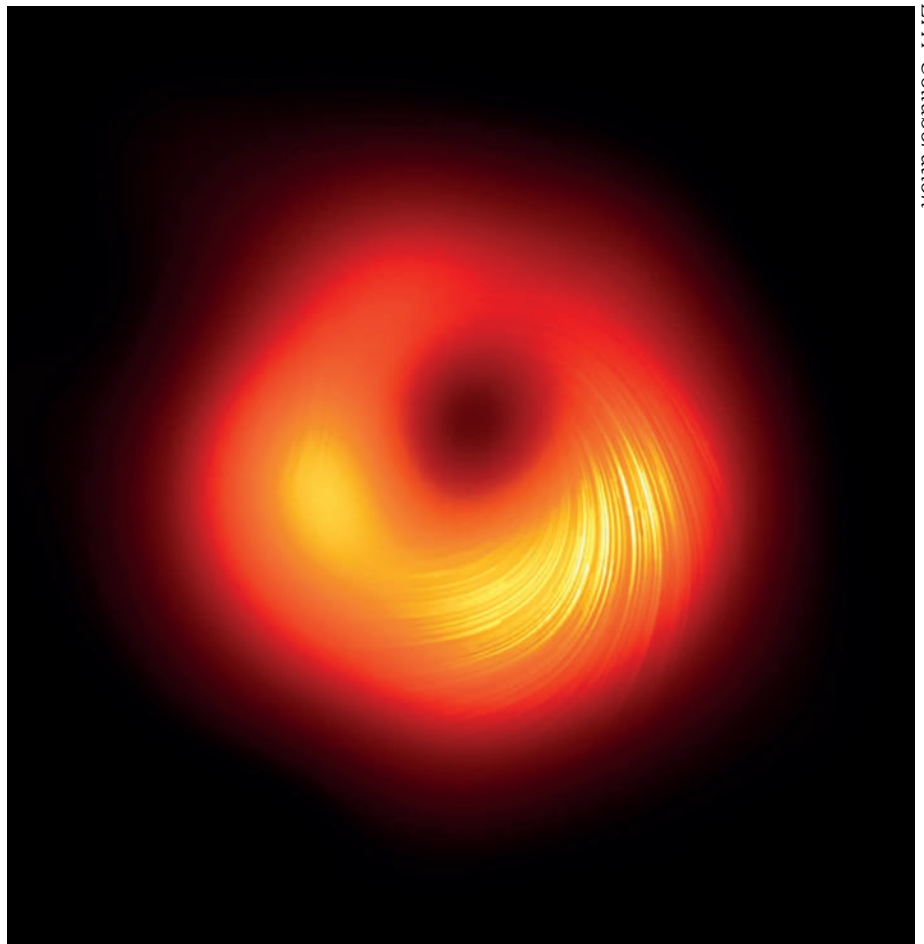
Si bé l'analogia entre la parella marit i muller i la unió de Crist i l'Església, és una 'analogia imperfecta', ens inspira per demanar al Senyor que sadolli del seu amor diví totes les parelles casades» (AL 73).

Si el coneixement del caràcter del matrimoni i la consegüent acceptació per part dels dos contraents no fossin els adequats, el compromís matrimonial podria ser declarat nul. D'aquí la importància d'adoptar l'actitud adequada i assegurar la preparació necessària dels dos contraents abans de la celebració del sagrament del Matrimoni.

- Per què els cristians afirmem que el matrimoni és una resposta a una veritable vocació?
- Quines raons justifiquen la importància atribuïda a la preparació dels joves per al matrimoni?
- Coneixes cap parella el matrimoni de la qual ha estat declarat nul? Coneixes la causa que ha justificat la declaració de nul·litat?

ACTUALITATS
CIENTÍFIQUES

El forat negre de la galàxia M87 encara ens dona sorpreses

EHT Collaboration

Aquest forat negre té una massa enorme: uns 6.500 milions de Sols.

Segurament recordareu la notícia (que també donàrem a conèixer al seu dia en aquesta plana d'Actualitats Científiques): el 10 d'abril del 2019 els astrònoms comunicaven que havien «vist» un forat negre. Un forat negre (o estrella col·lapsada), per això mateix que és «negre», no pot ser vist, però el que s'havia vist de debò era el que passa amb la llum a l'entorn d'un forat negre, deduint-ne així l'existència. Doncs bé, l'anàlisi d'aquesta llum que rodeja aquest forat negre, que és al nucli de la galàxia 87 del catàleg de Messier (o sigui M87), a la constel·lació de Virgo, i que es troba a uns 55 milions d'anys llum, ha estat una altra notícia, publicada al març del 2021.

Aquest forat negre té una massa enorme: uns 6.500 milions de Sols, i per això la seva gravetat pot originar efectes descomunals. S'ha vist, i això és el que s'ha publicat, que «polaritza» la llum que s'hi trobi pròxima. En aquest cas, polaritzar la llum vol dir que fa que salti tota ella a una mateixa direcció ordenada, bo i incorbant-se per la gran gravetat. Ara bé, penseu que haver aconseguit això és com haver pogut analit-

zar des de la Terra com és una pilota de tennis situada sobre la Lluna. I és que 55 milions d'anys llum és una llunyania inimaginable.

I quin observatori ha aconseguit aquesta proesa? L'equip del Telescopi Even Monzon (EMT), que és americà. Una de les components d'aquest equip és l'astrofísica Monika Moscibrodzka, que ens diu: «El que veiem és una evidència crucial per entendre com es comporten els camps magnètics al voltant dels forats negres.» I és que el fenomen observat es deu a l'acció del potentíssim camp magnètic originat per aquest forat negre, cosa que, pel que es veu, interessava comprovar que era així, segons les previsions dels astrònoms.

Nosaltres no en sabem prou per veure la importància de la troballa, però sí que podem dir que admirem la constància i la fermesa amb què treballen els professionals de l'astronomia per anar desxifrant les coses que es veuen al cel. En aquest cas sabem que hi havia més de 300 astrònoms interessats en l'assumpte i que han intervingut en la recerca del que l'EMT ha trobat.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

En èpoques ja pretèrites, els pagesos i pastors de Catalunya assoliren un notable coneixement de les tècniques tradicionals de l'apicultura. Els abellers de casa nostra acostumaven a construir les arnes, o cases d'abelles, amb palla, vímet, canya, suro i, més recentment, amb caixons de fusta. La pagesia catalana, molt rarament, se serví d'aquelles arnes de terrisser tot i ser, aquestes, ja conegudes i emprades pels antics egipcis i romans, puix que eren d'un format que els facilitava enormement la transhumància de les abelles. En efecte, els egipcis traslladaven les seves arnes amb barcasses a través del riu Nil a fi de situar-les, al seu moment, on hi havia abundor de plantes mel·líferes en floració per tal d'acabar de produir les diverses varietats de la mel monofloral.

Pel que fa a les pràctiques de l'apicultura conventual, les cases d'abelles que més freqüentment empraren els frares eren ruscos fets amb llesques de suro, canyes o vímet, tal com ho aconsellava el *Llibre dels secrets d'agricultura*: «Les cases de les abelles les millors són de escorxa de suro, après las de salse (: vímet), les més dolentas són de terra cuyta» (f. 184). Normalment aquestes arnes o ruscos tenien tres cossos, de manera que, només s'aixecava la part superior i, així, s'evitava molestar el poll, o cries de les abelles, que es troba a la part inferior del brescam. De la bresca nova, encara sense mel ni poll s'anomena *ventallola*.

Els caputxins solien fabricar els ruscos verticals, de forma cilíndrica, amb la seva corresponent tapa o fonell i amb tres creus de fusta en la seva part interna, continuant, d'alguna manera, la tradició dels antics grecs que havien construït les arnes amb vímet i que a l'interior hi col·locaven alguns travessers de canya, a tall de guia, per tal que les abelles hi fessin la bresca. En arribar a la primavera, els abellers havien de crestar i reduir el brescam a una tercera part i, semblantment, també a la tardor, quan només s'extreia una tercera part de la mel. Seguint, doncs, les indicacions del calendari de l'apicultor, habitualment, les arnes es brescaven, o crestaven, en temps primaveral i tardoral. Per reeixir en aquesta tasca, els religiosos caputxins per tal de calmar les abelles se servien del fum del marduix, que és molt menys agressiu que no pas el fum de la fullaraca o dels fems d'estable. Tradicionalment, però, a la Catalunya rural, s'ha brescat la mel amb el fum dels excrements de bou ben assecats o, també, amb fum de malves assecades, però mai amb els fems de porc, car l'olor del fem porcí enfurismava encara més les abelles. Amb el progrés aportat per la revolució industrial i l'avenç de la ciència, a la segona meitat del segle XIX s'assajà de cloroformitzar les abelles just en el moment de brescar o d'extreure la mel. A l'article vinent us vull parlar, si Déu vol, dels abegots i les abelles obreres.

Els abellers acostumaven a construir les cases d'abelles amb palla, vímet, canya, suro i, recentment, amb caixons de fusta.

TRADICIONS APÍCOLES (2)

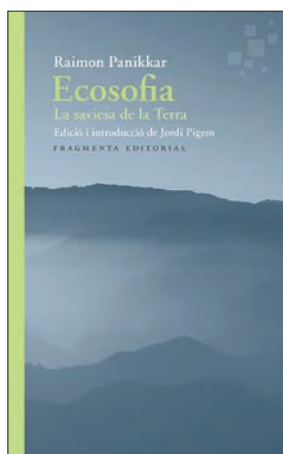
Tasques de l'apicultor

ERNESTO JULIÁ

Santos en el andar de los días
Cuadernos Palabra, 2020, 238 pàg.

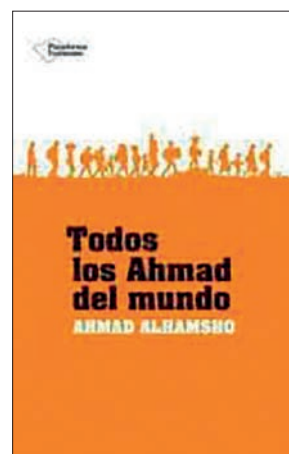
Aquestes pàgines només tenen una única raó de ser: acompanyar els qui, convençuts de la veritat de la crida a ser sants que el Senyor ens dirigeix a totes les persones, caminen al llarg de la seva vida enmig de llums i d'ombres, de caure i tornar-se a aixecar, de moments de dolor i de pena, d'alegria i de desànim.

RAIMON PANIKKAR

Ecosofia
La saviesa de la Terra
Fragmenta Editorial, 2021, 96 pàg.

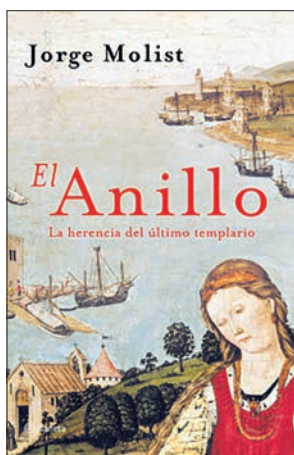
La Terra no és una simple subministradora de matèries primeres per a la humanitat. És el nostre cos extern, el nostre espai viral, la nostra llar. Un dels reptes més grans d'aquest segle XXI és aprendre a integrar-nos dins la biosfera. L'ecosofia vol honorar la consciència ecològica i alhora ampliar-la des d'una perspectiva intercultural.

AHMAD ALHAMSHO

Todos los Ahmad del mundo
Plataforma Testimonio, 2021, 109 pàg.

Esta es la historia de Ahmad. Se embarcó en un viaje sin billete de vuelta y arriesgó su vida en busca de una existencia digna. Una historia real que sigue repitiéndose una y otra vez, con finales muchas veces trágicos. Hoy, él puede contar la suya. Otros muchos, no.

JORGE MOLIST

El Anillo
Planeta, 2021, 413 pàg.

La Cristina, una prometedora advocada novaïorquesa, fa vint-i-set anys i rep dos anells. El primer, amb un gran brillant de compromís i, l'altre, un d'antic i misteriós, que prové d'un remitent anònim. Aquesta novel·la històrica atípica explica, des del present, la dramàtica caiguda del Temple.

JORDI PUJOL

Entre el dolor i l'esperança
Entrevista de Vicenç Villatoro
Proa, 2021, 352 pàg.

Des de la confessió sobre l'existència d'uns diners a Andorra que Jordi Pujol va fer pública l'any 2014 fins avui, han passat moltes coses a Catalunya, a Espanya, i al món. En aquesta entrevista, feta pel periodista Vicenç Villatoro, Jordi Pujol respon sobre les grans qüestions de fons que travessen tot aquest període.

CARMEN SANTOS

Flor de arrabal
Grijalbo, 2021, 715 pàg.

Al raval de Saragossa on vivia, poca gent pensava que Flor, aquella nena nascuda en una de les llars més humils, estava destinada a convertir-se en una gran figura dels escenaris, primer a Espanya i després arreu d'Europa. Aquesta és la història d'una dona valenta i un retrat d'una Europa vibrant i convulsa.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreu.sotorra@gmail.com

«Aquesta nit sí que dormirem plans!», diu el personatge de Domenico Soriano, napolità de raça, esgotat per una jornada de noces a la maduresa que ha estat atrafegada. El retrat costumista napolità els ha sortit rodó, a La Perla 29 i Oriol Broggi. Al voltant d'una espectacular, expressiva, explosiva i, al final, emotiva actriu Clara Segura fent de Filumena Marturano —fan falta

Aquesta nit sí que dormirem plans!

dues hores i quart perquè Filumena Marturano aprengui a plorar!— hi ha també el matís expressiu de cadascun dels altres personatges com el d'Enrico Ianniello —actor molt popular a Itàlia per la telenovel·la *Un passo dal cielo* on interpreta des de fa sis temporades el comissari Vincenzo Nappi.

A *Filumena Marturano* hi ha el substrat de la guerra de poders, el desig de Filumena de salvar la família per davant de tot, de salvar els fills ni que sigui sota el preu d'acceptar el cinisme —i els diners, esclar— de Domenico Soriano. Hi ha l'aposta per la dignitat dels fills que es mereixen

el nom d'un pare i que és també la dignitat de la mare que ha deixat els tres fills durant un quart de segle en mans acollidores sense donar-se a conèixer com a mare. Hi ha el trio de classes de postguerra: el fill llauner i pare de família; el fill botiguer, camiser i faldiller; i el fill tímid i aspirant a poeta. Hi ha les ràfegues de banda sonora napolitana. Hi ha l'escenografia romàntica amb mobiliari de casa dels avis i amb la ràdio Marconi que hi havia a *Dansa d'agost*, tot sobre un terra hidràulic d'habitatge napolità —o de l'Eixample modernista?— que ha deixat en repòs per a una millor ocasió la sorra de la nau gòtica.

A *Filumena Marturano* hi ha finalment i sobretot una pàtina neorealista de comèdia romàntica —els espectadors més veterans de segur que no es poden treure del cap les imatges de Sophia Loren i Marcello Mastroianni de la versió de *Matrimonio all'italiana* (1964), dirigida per Vittorio De Sica— i saben que tota comèdia té somriures i llàgrimes. A Nàpols, després de la Segona Guerra Mundial —Eduardo De Filippo la va estrenar el 1946—, Filumena Marturano no té on guanyar-se la vida i acaba en un prostíbul on coneix l'enriquit pastisser Domenico Soriano que l'allibera dels molls del port i se l'emporta a casa. I així comença tot. Fins al plor final d'ella. Un plor no de feblesa sinó de la joia d'haver guanyat la llarga partida de la seva vida.

L'actriu Clara Segura i l'actor Enrico Ianniello protagonitzen l'obra «Filumena Marturano» d'Eduardo De Filippo al Teatre Biblioteca de Catalunya.

© Silvia Poch

AMB BON HUMOR

«**FILUMENA MARTURANO**», d'Eduardo De Filippo
 TRADUCCIÓ: Xavier Valls
 INTÈRPRETS: Clara Segura, Enrico Ianniello, Marissa Josa, Jordi Llovet, Eduard Muntada, Xavier Ruano, Josep Sobrevals, Sergi Torrecilla, Montse Vallvehi i Carla Vilaró
 DIRECCIÓ: Oriol Broggi.
 Cia. La Perla 29
 Teatre Biblioteca de Catalunya, Barcelona. Fins al 31 de juliol

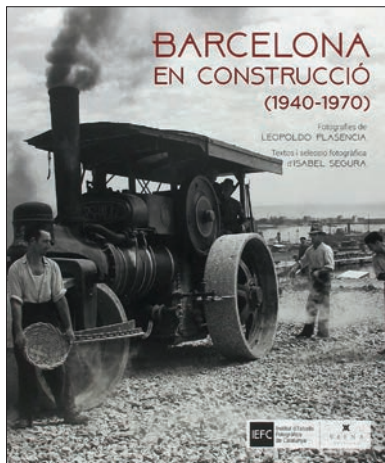

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

La Barcelona oblidada

ISABEL SEGURA

*Barcelona en construcció
(1940-1970)*

Viena Edicions, 2017, 248 pàg.

Ens cal conèixer millor els fonaments de la ciutat que ens acull, i de la qual n'estem tan cofois, per saber qui i com s'ha construït.

Se'ns ha explicat a bastament quins n'han estat els arquitectes, els batlles, però en sabem poc de qui hi ha deixat molts sacrificis i moltes hores de feina en condicions duríssimes que avui serien socialment inacceptables.

Darrere la mirada del fotògraf Leopoldo Plasencia, descobrirem què va significar la reconstrucció postbèl·lica de Barcelona, no només de la que se'ns mostra habitualment per la seva innegable bellesa, sinó també la dels barris que l'envolten com ara la Verneda, Ciutat Badia, les Cases Barates d'Horta, i altres on vivien i, encara hi viuen, les famílies d'aquells homes i dones d'oficis menestrals, paletes, fusters, pintors, que van posar-hi braços i espatlles, amb orgull i empenta, perquè construïen el futur per a ells i per als seus.

Aquest relat de la Barcelona oblidada té un aire entre divertit i creatiu que el fa entranyable. Plasencia és un fotògraf compromès i l'autora dels textos ens ho fa veure en els comentaris, mai gratuïts, on es denuncien les formes de treball, sense acritud, però amb fermesa. La mirada aquí no és neutral, pot no ser una denúncia explícita, d'acció, però sí que ho és implícitament.

És esfereïdor veure aquells homes penjats dalt d'una bastida o empenyent carros i grans bigues a força d'espina-da, i per arrodonir-ho, se'ns mostra com havien d'anar i tornar de casa a la feina, penjats als estreps dels tramvies replets de gom a gom. Veurem les cues per poder accedir al 70, que els duia del carrer Trafalgar a Badalona i, que si perdis l'últim, havies begut oli.

També hi ha la fotografia d'un avió italià just abans de bombardejar la ciutat, fet insòlit, que s'ha trobat al ric i ampli arxiu de Plasencia. Per cert, cal agrair, i molt, a la vídua Maria Saura Bartumeus, la conservació i el lliurament dels arxius a l'Arxiu Històric Fotogràfic de l'IEFC, que han fet possible, amb el treball d'anys i molta professionalitat, l'edició d'aquest llibre-document tan important.

A partir d'aquest llibre, podem mirar la ciutat amb uns altres ulls i entendre tot l'esforç humà que va costar aconseguir tot el que tenim. Podem agrair a Plasencia i honorar, com va fer ell amb el seu treball, tots els que van fer possible que avui siguem on som.

RAUXA

Indults i Església

«...ens mostrem convençuts de la força que tenen el diàleg i les mesures de gràcia en totes les situacions de conflicte. Creiem que l'assoliment d'un recte ordre social que permeti el desenvolupament harmònic de tota la societat necessita alguna cosa més que l'aplicació de la llei.» Qui així s'expressa són els bisbes de les diòcesis catalanes, i aquestes paraules han rebut el suport explícit de la Conferència Episcopal Espanyola. Amb aquest gest de mínima justícia, que és posar en llibertat els presos, pot començar la resolució del conflicte per la via política, de la qual no hauria d'haver sortit mai. Perquè la naturalesa de la qüestió nacional que ens ocupa és i sempre ha estat política, no pas judicial.

Per mitjà dels bisbes, l'Església ha expressat la necessitat de reconduir la situació anòmala en què ens trobem des de fa anys. Ho fa en el paper de mitjancera que tradicionalment ha tingut al llarg de la història. Malgrat els múltiples pecats de l'Església, l'esperit de comunió en què viu li atorga aquesta capacitat d'escoltar, reconciliar i pacificar. L'opinió que han expressat les conferències episcopals, per tant, no és partidista ni esbiaixada, com asseguren algunes veus crítiques amb les notes dels bisbes, sinó netament cristiana. Sense prendre partit per ningú, l'Església es compromet a treballar pel bé de tothom, perquè totes les idees i opinions polítiques, ideològiques i nacionals es puguin expressar amb la mateixa llibertat d'esperit i siguin escoltades i plenament respectades.

EDUARD BRUFÀU

Agenda

Barcelona

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dijous 15 de juliol**, a les 19.00, grup de lectura sobre *I Déu en algun lloc*, de Sònia Moll. Més informació: tel. 933 172 338.

ORDENACIÓ DIACONAL

El **diumenge 18 de juliol**, a les 18.00, ordenació diaconal de Sergio Adán, Alfonso de Alarcón, Santiago Cellier, Pau Manent i Federico Marfil a la basílica de la Sagrada Família. Missa presidida pel cardenal Joan Josep Omella i retransmesa en *streaming* a sagradafamilia.org.

Girona

MUSEU D'ART DE GIRONA

El **dijous 15 de juliol**, a les 19.00, visita teatralitzada *Art en primera persona* amb Empordà Caterva. Reserves: tel. 972 203 834.

Lleida

FANALETES DE SANT JAUME

El **divendres 16 de juliol**, de 18.00 a 20.00, es poden presentar els fanalets del LXXIX Concurs dels Fanalets de Sant Jaume a la capella del Peu del Romeu de Lleida.

Sant Feliu de Llobregat

MONTSERRAT

Del **dilluns 2 d'agost al dissabte 7**, trobada d'animadors de cant per a la litúrgia a Montserrat dirigida per Cinta Ollé. Inscripcions: <http://trobadesanimadorsdecant.cat>.

Solsona

FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DELS PIRINEUS

El **dissabte 17 de juliol**, a les 20.00, concert de música vocal del Renaixement amb el Cor de Cambra de Granollers al santuari del Miracle. Reserves: <http://femap.cat/concerts/tots-els-concerts/872-cor-granollers>.

ESPIRITUALITAT

El **cap de setmana del 23 al 25 de juliol**, trobada *Natura & Espiritualitat. L'estiu*, al santuari del Miracle. Més informació: tel. 649 465 814.

JOVES

Del **diumenge 1 d'agost al diumenge 8**, la Delegació de Joventut del bisbat de Solsona organitza una ruta pel Berguedà per a joves de més de 18 anys, acompanyats pel bisbe Xavier Novell. Informació: tel. 602 644 251.

Tarragona

BACH

El **divendres 16 de juliol**, a les 21.00, Ensemble O Vos Omnes ofereix un concert amb motets de Bach a la catedral de Tarragona. Reserves: www.4tickets.es/tarracoticket/public/janto.

Urgell

FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DELS PIRINEUS

El **diumenge 11 de juliol**, a les 20.00, concert *Stabat Mater*, de Boccherini, amb Anaïs Oliveras & Ensemble La Clementina a l'església de Sant Feliu de Sort. Reserves: <http://femap.cat/concerts/tots-els-concerts/867-anais-oliveras>.

Vic

COVA DE MANRESA

Del **dimecres 21 de juliol al divendres 30**, camí de contemplació amb Lidia Roig i Esteve Forneguera. Més informació: tel. 938 720 422.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè en situacions socials, econòmiques i polítiques conflictives, si guem arquitectes de diàleg i d'amistat valents i apassionats

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Esther Borrego, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Quique Fernández, Neus Forcano, Antonio Gil, Joan Guiteras, Oriol Jara, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Josep Ruaiç Vinyet, Rafael Serra, Valentí Serra, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Billy Jean va néixer en un dels suburbis dels barris més pobres d'Haití, Cité Soleil. Gràcies a la fundació Nuestros Pequeños Hermanos (NPH) s'ha graduat com a advocat per la Universitat de Quisqueya a Haití i actualment és a Barcelona per fer un màster en Dret internacional, comerç exterior i relacions internacionals.

Vostè va néixer en un context molt difícil, però ha aconseguit tirar endavant, quina lliçó en podem aprendre?

Per a mi és obvi que el teu origen no determina el rumb de la teva vida. No tries el país, ni la ciutat natal, sinó que tries el rumb que vols donar a la teva vida segons les teves prioritats. El món no és just, i nosaltres no podem esperar que un dia ho sigui, el que importa és la nostra capacitat per desenvolupar i compartir el que som i el que tenim amb els més necessitats. Així, més gent podrà sortir-se'n per mitjà o gràcies a una oportunitat que els donen altres que, como jo, ja l'han aprofitada.

Què significa per a vostè NPH?

L'Evangeli explica que Jesús estava predicant en un lloc ple de gent. Se suposava que la gent tenia menjar, però n'hi havia poc (només 5 pans i 2 peixos). Pel poder de la fe i de l'amor, el nombre es va multiplicar per alimentar diversos milers de persones. En aquest context, es pot comparar aquest evangeli amb NPH. El nostre fundador, el P. Wasson, va començar aquesta família sense gaires mitjans, però tenia fe en la Providència i amor incondicional pels nens desafavorits. Va començar amb el que tenia, i a poc a poc va anar rebent ajudes i augmentant el nombre de nens acollits. Avui, gràcies a la col·laboració de molta gent generosa d'arreu del món, NPH ofereix a milers de nens l'oportunitat de canviar les seves vides, de trobar una família, i de rebre una educació que els permetrà ser independents i profitosos per a ells mateixos i per a les seves comunitats.

Billy Jean estudia un màster en Dret internacional, comerç exterior i relacions internacionals

«Vull que el meu pas per aquest món també sigui beneficiós per a altres persones»

Per què va voler ser advocat?

Són moltes les regles que organitzen la vida en societat. Molta gent ignora aquests principis. Un advocat hi és per acompanyar les persones en la societat per preservar la llibertat i el patrimoni de les persones.

És una professió compromesa amb la defensa dels drets humans, especialment dels més vulnerables. És una forma digna d'aportar la meua contribució a la meua comunitat.

Què ha de canviar a Haití per deixar enrere el caos polític, social i econòmic?

Haití necessita un model educatiu basat en una visió clara i relacionat amb el tipus de país que volem per a les generacions futures. Un sistema de justícia independent i neutral per combatre la corrupció

i la impunitat. Si la justícia eleva una nació, la manca de justícia certament la posa en perill. Haití necessita una generació de polítics patriotes il·lustrats que estiguin a punt per treballar per un canvi clar que, potser, no es veurà a curt termini, però que serà beneficiós per a la propera generació. Recuperar la nostra identitat a través de la nostra cultura i productivitat nacional ens tornarà la dignitat. És un país per refer.

Quins són els seus somnis?

El meu somni és esdevenir un gran professional legal. Particularment, m'agrada el dret comercial. Tenir una família feliç i dedicar una part de la meua vida a la lluita pel canvi del meu país. Vull tenir una vida plena i significativa, que el meu pas per aquest món també sigui beneficiós per a altres persones.

RàdioEstel

espai de trobada, participació i diàleg

De dilluns a divendres

FÓRMULA ESTEL

***l'alternativa de qualitat,
la bona música***

SEGUEIX-NOS

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play